

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΝΟΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ "ΕΚΚΛΗΣΙΑ,"

ΕΤΟΣ Ε'

ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19

15 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1956

ΑΡΙΘ. 22

ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΜΙΣΘΟΔΟΣΙΑΣ ΤΟΥ ΕΦΗΜΕΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ

Ὡς γνωστόν, τὸ μόνον ζήτημα, τὸ ὁποῖον συζητεῖται καὶ δὲν λύεται ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου, εἶναι τὸ τῆς μισθοδοσίας τοῦ ἐφημεριακοῦ Κλήρου. Τοῦ ζητήματος τούτου ἐπελήφθη καὶ ὁ Ἀθηνῶν Δαμασκηνὸς κατὰ τὸ ἔτος 1945, ὅστις, ἔνεκα πολλῶν καὶ διαφόρων λόγων, ἀποφύγων τὴν οικονομικὴν ἐξάρτησιν τῶν Κληρικῶν ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου, μετὰ γνώμην πολλῶν Ἱεραρχῶν καὶ τοῦ «Ἱεροῦ Συνδέσμου» Ἀθηνῶν—Πειραιῶς, συνέταξε καὶ ὑπέγραψεν, ὡς Ἀντιβασιλεύς, τὸν ὑπ' ἀριθ. 536 ἀναγκαστικὸν Νόμον. Ἐπειδὴ οἱ τὸ Γενικὸν Λογιστήριον διευθύνοντες τότε εἶχον δισταγμοὺς ὡς πρὸς τὴν ἐπάρκειαν τῶν πόρων πρὸς κάλυψιν εἰς τὸ ἀκέραιον τῆς ὀρισθείσης μισθοδοσίας καὶ δὲν ἐδέχοντο νὰ δημοσιευθῇ ὁ ὑπογραφεὶς Νόμος, ὁ Δαμασκηνὸς κατηγορηματικῶς ἐβεβαίωσε τοὺς ὑπευθύνους, ὅτι ἀπὸ τοῦ τρίτου τοῦ π ο λ ὗ ἔτους τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ Νόμου, τὸ ἔσοδον ἐκ τῶν παραχωρουμένων ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας πόρων θὰ καλύψῃ πλήρως τὴν δαπάνην τοῦ Δημοσίου. Οὕτως ἐδημοσιεύθη (φύλλον Ἐφημερίδος Κυβερνήσεως 226|5-9-1945) ὁ Νόμος, μὲ τὴν διάταξιν ὅτι «τὸ τυχὸν παραμένον ἄνοιγμα τοῦ λογαριασμοῦ καλύπτεται δι' ἰσοπόσου χορηγίας (ἄρθρον 12ον παρὰγ. 3) τοῦ Δημοσίου». Ἀνεγράφη οὕτως, ἐκ τῆς ἐπιβληθείσης φορολογίας (εἰσφορὰ νῶν 25% ἐπὶ τῶν ἀκαθαρίστων εἰσπραξέων, εἰσφορὰ τῶν ἐνοριτῶν κ.τ.λ.) ὑπὲρ τῶν ἐφημεριῶν εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ Δημοσίου «Κεφάλαιον πρὸς πληρωμὴν μισθοῦ ἐφημεριακοῦ Κλήρου».

Αἱ προβλέψεις τοῦ Λογιστηρίου ἐπληθύνθησαν. Τὸ ἔλλειμμα κατ' ἔτος ἤρξανε καὶ αἱ διαμαρτυρίαι τῶν Ὑπουργῶν, σὺν τῷ χρόνῳ, ἐπολλαπλασιάζοντο. Μελέται καὶ συσκέψεις ἐγίνοντο ἐκατέρωθεν. Ὁρισμένοι Συννοδικοὶ ἐπρότεινον τὴν θέσπισιν εἰδικοῦ ἐκκλησιαστικοῦ φόρου, ἄλλοι τὴν νομοθέτησιν τοῦ μονοπωλείου

τοῦ κηροῦ, καὶ οἱ Κρατικοὶ τοῦ Ὑπουργείου Θρησκευμάτων ἀρμόδιοι ἐζήτουν τὴν ἐπιβολὴν ἐμμέσου προσθέτου φόρου ἐπὶ τῶν πετρελοειδῶν. Ἡ συσταθεῖσα τελευταίως ἐπιτροπὴ ἐκ τοῦ Μακαριωτάτου Σπυρίδωνος, κ. Κ. Μπόνῃ καὶ ἄλλων, εἰς οὐδὲν κατέληξεν. Βαθεῖαν μάλιστα ἐντύπωσιν προῦκάλει εἰς τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς κύκλους ἡ ἀδράνεια τοῦ τότε Ἀρχιεπισκόπου Σπυρίδωνος, μὴ ἐνδιαφερομένου οὐδὲ διὰ τὴν χορήγησιν εἰς τοὺς ἐφημερίους τοῦ μηνιαίου ἐπιδόματος τῶν (200) διακοσίων δραχμῶν. Ὑπὲρ τοῦ ἐπιδόματος τούτου δὲν ἔδειξεν ἐνδιαφέρον, κατὰ τὴν «Ἐνορίαν», οὔτε ὁ Ὑπουργὸς Γεροκωστόπουλος, οὔτε ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς τῶν Θρησκευμάτων. Καὶ ἐνῶ ἔπρεπε ὁ Προκαθήμενος τῆς ὄλης Ἐκκλησίας νὰ μεταβῇ καὶ νὰ συναντήσῃ τόσον τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν, ὅσον καὶ τὸν κ. Πρωθυπουργόν, καὶ νὰ διαφωτίσῃ αὐτοὺς μὲ μίαν λύσιν λογικὴν, δικαίαν, συνετήν, δὲν τὸ ἔπραξε. Τὸ Κράτος ἀφ' ἐνός ἐζήτει νὰ ἀπαλλαγῇ ὀλοκληρωτικῶς ἀπὸ τὴν δαπάνην τῶν ἐπὶ πλεόν (68) ἑκατομμυρίων δραχμῶν, πὺν ἔδιδε διὰ τὰς ἀποδοχὰς τῶν ἐφημερίων. Ἡ Διοικοῦσα Ἐκκλησία, ἀφ' ἐτέρου, ἤθελε νὰ ἐπωμισθῇ τὸ Κράτος τὴν ὄλην δαπάνην τοῦ ἐφημεριακοῦ μισθολογίου, ἔστω καὶ διὰ τῆς ἐπιβολῆς μιᾶς νέας ἐμμέσου ἢ ἀμέσου φορολογίας. Τὸ Κράτος ἤθελε νὰ «ξεφορτωθῇ» τὸ ὄλον βᾶρος, καὶ ἡ Διοικοῦσα Ἐκκλησία ὁμοίως. Οὐδὲ ἐκάθισαν τὸ Κράτος καὶ ἡ Ἐκκλησία νὰ σκεφθοῦν καί... νὰ μοιρασθοῦν τὸ οἰκονομικὸν βᾶρος. Εἰς τὴν τοιαύτην ἀχαρακτήριστον τακτικὴν Κράτους καὶ Ἐκκλησίας, καὶ πρὸ τοῦ ἐπικρεμαμένου κινδύνου τῆς διακοπῆς τῆς μισθοδοσίας, ἐρρίφθη, ἐξ ἐνδιαφέροντος, ὑπὸ λαϊκῶν Θεολόγων καὶ ἡ γνώμη τῆς ἐπιβολῆς φορολογίας «κατ' ἀποκοπὴν» εἰς ἐκάστην ἐνορίαν. Ἡ προταθεῖσα μάλιστα ὡς ἄνω λύσις ὑπεδείχθη δι' ἐγγράφων καὶ ὑπεστηρίχθη διὰ τηλεγραφημάτων καὶ ὑπὸ πολλῶν ἐφημερίων ἀρκετῶν Μητροπόλεων. Ἐτονίζετο ὑπὸ τῶν λαϊκῶν Θεολόγων νὰ γίνῃ προθύμως δεκτὴ ὑπὸ τοῦ Κράτους ἡ ὑποδεικνυμένη λύσις, καθ' ὅσον δὲν ἐπρόκειτο νὰ ἐπιβαρυνθῇ οὐδόπως ὁ Κρατικὸς Προϋπολογισμὸς, ὡς ἐφοβεῖτο ἡ Πολιτεία, ἀλλὰ μόνον οἱ ἐνορίζονται κάθε ἐνοριακοῦ ναοῦ. Ἐγράφετο, ὅτι ἡ σημερινὴ οἰκονομικὴ κατάστασις τοῦ Κράτους μας δὲν ἐπιτρέπει περαιτέρω ἐπιβαρύνσιν τοῦ Προϋπολογισμοῦ του, διὰ τὸ μισθολόγιον τῶν ἐφημερίων. Ἀλλὰ καὶ ἡ λύσις ἐκείνη, ἡ μόνη προκαλέσασα θόρον εἰς τὸν ἐφημεριακὸν Κλήρον, ἠγνοήθη ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων καὶ ἐτάφη μὲ τὸν θάνατον τοῦ Προκαθήμενου. Ἡ Πολιτεία διαρκῶς ὁμως ὑπενθύμιζεν, καὶ μετέπειτα, εἰς τοὺς τῆς Ἐκκλησίας ἀρμοδίους τὴν ἐξεύρεσιν ἐκκλησιαστικῶν πόρων πρὸς

κάλυψιν τοῦ καθημερινῶς αὐξανομένου ἑλλείμματος, καὶ ἠπέλει τὴν κατάργησιν τοῦ Νόμου 536/45.

Πρὸ τῆς ἀμέσου σοβαρᾶς καὶ δεδικαιολογημένης ἀπειλῆς ταύτης ὁ Μακαριώτατος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Δωροθέος ἐπελήφθη ἀμέσως, ἅμα τῇ ἀνόδῳ Του εἰς τὸν θρόνον, τοῦ ἐκκρεμοῦς ζητήματος καὶ διὰ κοινῆς συνεργασίας, μετὰ γνώμην καὶ τῶν περὶ Αὐτὸν Ἰεραρχῶν καὶ ἐφημερίων, Αὐτοῦ καὶ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν κ. Χρήστου Θηβαίου, ἐπέτυχε τὴν σύνταξιν σχετικοῦ νομοσχεδίου. Τὸ ἐν λόγῳ σχέδιον νόμου ἐξετάσθη ὑπὸ τῆς εἰδικῆς ἐπιτροπῆς τῆς Βουλῆς κατὰ τὴν 28ην Αὐγούστου. Πλεῖστοι Βουλευταί, ἐν μακρᾷ συνεδριάσει, ἔλαβον τὸν λόγον καὶ ἐξέθεσαν τὰς ἀπόψεις τῶν ἐν πλάτει. Ὑπὸ πάντων τῶν κ. Βουλευτῶν ἐτονίσθη ὅτι διὰ τοῦ νομοσχεδίου ἐπιτυγχάνεται ἡ διασφάλισις πόρων, ὥστε ἡ Πολιτεία νὰ εἰσπράττη τόσα, ὅσα καὶ θὰ ἐξοδεύη, ὡς καὶ ἡ ἐξασφάλισις τῆς συνεχίσεως τῆς καταβολῆς τῆς σημερινῆς μικρᾶς μισθοδοσίας. Ἐπίσης ἐδηλώθη ὑφ' ὄλων τῶν κ. Βουλευτῶν καὶ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, ὅτι τὰ τυχόν ἐπὶ πλέον εἰσπραχθησόμενα ποσὰ θὰ διατεθοῦν ὑπὸ τοῦ Κράτους διὰ τὴν αὐξήσιν τῆς τῶν ἐφημερίων μισθοδοσίας.

Ἐζητήθη προσέτι ὑπὸ τῶν κ. Βουλευτῶν ὁ σχηματισμὸς μιᾶς Διακομματικῆς Ἐπιτροπῆς πρὸς μελέτην τοῦ ὅλου σπουδαιότητος, καὶ ἀπὸ ἐθνικῆς ἀπόψεως, ζητήματος διὰ τὴν ἐξύψωσιν τοῦ μορφωτικοῦ ἐπιπέδου τοῦ Κλήρου, ἵνα μὴ ἐμφανίζεται ἡ Ἑλλὰς μὲ ἐφημερίους μὴ μορφωμένους. Διὰ τῆς ὁμοθύμου ψηφίσεως τοῦ νομοσχεδίου θὰ ἐπιτευχθῆ, ἐτονίσθη ὑπὸ τῶν κυρίων Βουλευτῶν, ἡ μείωσις τοῦ ἑλλείμματος τοῦ Προϋπολογισμοῦ. Εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ Πολιτείαν ἐναπόκειται νὰ αὐξήσουν τοὺς σημερινοὺς πόρους, διὰ τῆς μειώσεως τῆς φοροδιαφυγῆς, ἢ νὰ ἐξεύρουν νέους, ὥστε ἐν τῷ προσεχεῖ μέλλοντι νὰ καλυφθῆ ὁλόκληρον τὸ ἑλλείμμα καὶ νὰ δημιουργηθῆ πλεόνασμα.

Ἡ ὑποδειχθεῖσα ὑπὸ τινος Βουλευτοῦ, καὶ ἡ ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν ἀκορέστως διαλαλουμένη, διὰ σκοποὺς ἀγνώστους καὶ ἐπιβλαβεῖς εἰς τὴν ἐν γένει Ἐκκλησίαν, λύσις τῆς ἀναλήψεως τοῦ ὅλου βάρους τῆς μισθοδοσίας τῶν ἐφημερίων ὑπὸ τοῦ Κράτους, ἀπεκρούσθη ἀμέσως καὶ κατηγορηματικῶς ὑπὸ τοῦ ὑπευθύνου Ὑπουργοῦ, διότι αὕτη «θὰ ἐτίναζεν εἰς τὸν ἄερα ὁλόκληρον τὸν Προϋπολογισμόν, (ἐπίσημα πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τῆς 28ης Αὐγούστου 1956, σελ. 30), καὶ θὰ ἐπηρέαζε καὶ τοὺς μισθοὺς τῶν Δημοσίων ὑπαλλήλων».

Ὑπὸ τοιαύτας λοιπὸν συνθήκας καὶ τὴν σαφῆ καὶ ἀπερίφραστον ἐπίσημον δῆλωσιν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ—τῆς Κυβερνήσεως

δήλον ὅτι—ἦν οὐδείς τῶν κ. κ. Βουλευτῶν ἐτόλμησε νὰ δια-
 πρῦση, μὲ ὄλον τὸ πατρικὸν καὶ ἔκδηλον ἐνδιαφέρον τὸ ὁποῖον
 ἔδειξαν οἱ κ. κ. Βουλευταὶ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς συζητήσεως,
 διότι ἦτο καὶ εἶναι μία ἀλήθεια, τὴν ὁποῖαν εἶχον ἀποδεχθῆ
 καὶ ὁμολογήσει καὶ οἱ σήμερον ἀντιλέγοντες καὶ ἐναντιούμενοι
 δημοσιογραφικῶς, ἐψηφίσθη τὸ ὑπ' ἀριθ. 3559)1956 νομοθετι-
 κὸν Διάταγμα, τὸ ὁποῖον θὰ πλουτίσῃ τὸ ταμεῖον τῆς μισθοδο-
 σίας δι' ἀρκετῶν δεκάδων ἑκατομμυρίων δραχμῶν πρὸς καθη-
 σύχασιν τῶν ἀνησυχούντων ἐφημερίων.

Ἡ ἐκκρεμότης τοῦ ζητήματος θὰ ἐδημιούργει κινδύνους,
 ἰδίως διὰ τοὺς ἐφημερίους τῶν ἐπαρχιῶν, ἦτοι τὰ 99% τοῦ
 ἐφημεριακοῦ Κλήρου, διότι καθημερινῶς ἠκούετο ἡ ἄμεσος
 ἀπειλὴ «τῆς καταργήσεως τοῦ Νόμου 536)1945 («Ἐ-
 νορία» ἔτος 1955 σελ. 332, στήλη 2α), ἐφ' ὅσον αἱ ὑπὸ τῶν δια-
 τάξεων αὐτοῦ προβλεφθεῖσαι προϋποθέσεις δὲν ἐτηρηθῆ-
 σαν ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων ἐκκλησιαστικῶν ὀργάνων», καὶ τῆς ἐπα-
 νόδου τῆς θλιβεραῆς καὶ δραματικῆς καταστάσεως, τῆς πρὸ τοῦ
 1945 ἔτους ἐπικρατούσης, καθ' ὅλην τὴν Ἐκκλησίαν.

Καὶ ὁ ἐφημεριακὸς Κλήρος ἐρωτᾷ :

Εἶναι μικρὸν ζήτημα ἢ ἔξασφάλις τῆς σημερινῆς μισθοδο-
 σίας — πρὸ τῆς ἄμεσου καθημερινῆς ἀπειλῆς τῆς διακο-
 πῆς — ἦτοι ἢ ἐπαύξεις τοῦ ταμεῖου τοῦ δι' ἀρκετῶν δεκάδων
 ἑκατομμυρίων δραχμῶν, καὶ ἢ ἐν ἡσυχίᾳ μας πλέον προσπά-
 θεια ἡμῶν πρὸς ἀνεύρεσιν περισσοτέρων χρημάτων καὶ αὔξεισιν
 τῆς μισθοδοσίας; Μόνον οἱ μὴ γνωρίζοντες πρόσθεσιν καὶ ἀφαί-
 ρεσιν δυνατὸν νὰ ἔχουν ἀντίθετον γνώμη.

Δὲν δύναμαι νὰ κατανοήσω πῶς μία τάξις ἀνθρώπων ζημι-
 οὔται καὶ ὀπισθοδρομεῖ, κατὰ μίαν δεκαετίαν ὀλόκληρον, ὅταν
 τὸ λίαν πενιχρὸν ταμεῖον τῆς ἐνισχύεται ὕλικῶς, πλουτίζεται δι'
 ἑκατομμυρίων, καὶ πῶς τὴν, ἔστω, ὀπισθοδρόμησιν !! δὲν ἀντε-
 λήφθησαν τόσοι Προκαθήμενοί μας, καὶ μάλιστα οἱ κ. Βουλευταὶ
 μας, οἱ ὁποῖοι πράγματι ἔδειξαν καὶ δεικνύουν μέγα ἐνδιαφέ-
 ρον διὰ τὸν ἐφημεριακὸν Κλήρον. Δὲν δύναμαι ἐπίσης νὰ ἐννο-
 ῆσω, μὰ τὴν ἀλήθειαν, πῶς ἦτο δυνατὸν νὰ ἐπιτευχθῆ διὰ τῆς
 φωνῆς ἐνὸς ἢ πλειόνων Ἱεραρχῶν, ἢ ἐκ τοῦ Δημοσίου ταμεῖου
 μισθοδοσία μας, ἀφοῦ ἐπὶ 120 ὀλόκληρα ἔτη, παρὰ τὰς ἐντό-
 νους διαμαρτυρίας καὶ κραυγὰς χιλιάδων ἐπισκόπων καὶ ἀρχι-
 επισκόπων καὶ μυριάδων ἐφημερίων, τὸ Κράτος διαρκῶς ἀπαντᾷ
 ὄχι, καὶ τὸ ὄχι τοῦτο ἐπανέλαβεν ἐπισήμως καὶ κατὰ τὴν
 ἡμέραν τῆς συζητήσεως τοῦ Νομοθετικοῦ Διατάγματος, καὶ μάλ-
 ιστα ἐντόνως ἀπὸ τοῦ βήματος τοῦ Ἑλληνικοῦ Κοινοβουλίου,
 καὶ πρὸς γνῶσιν τοῦ Λαοῦ καὶ Κλήρου μας.

Ἄφοῦ οἱ φίλοι, ὡς διίσχυρίζονται, τῶν ἐφημεριῶν ἦσαν βέβαιοι ὅτι τὸ Κράτος θὰ ἐξηκολούθει νὰ καλύπτη ἐπ' ἄπειρον τὸ παρουσιαζόμενον ἐκάστοτε χρηματικὸν ἔλλειμμα, διατι δὲν ἐφησύχαζον, ἀλλὰ συνέτασσαν καὶ ὑπέβαλον διάφορα ὑπομνήματα; Πρὸς τί αἱ καθημερινὰ σχεδὸν φωναὶ τῶν, ἀφοῦ δὲν ἐπεκρέματο οὐδεὶς κίνδυνος διακοπῆς τῆς μισθοδοσίας; Συσκέψεις, ὑπομνήματα, ἐκούσιος συμπαράστασις, φωναὶ καὶ κραυγαὶ διάτοροι, ἄνευ κινδύνου εἶναι κάτι τὸ ἀσύνηθες καὶ ἀκατανόητον διὰ κάθε λογικόν. Οἱ ἐθελονταὶ συναγωνισταὶ τοῦ ἐφημεριακοῦ Κλήρου δὲν πιστεύει τις νὰ ἐπύκτεον καὶ ἔδερον ἄερα!

Διὰ ταῦτα ὁ ἐφημεριακὸς Κλήρος, ἀντιπαρεσχόμενος τὰς ἀχαλινώτους προχείρους ἐπικρίσεις λαϊκῶν τινῶν Θεολόγων, μόνον περὶ τὰ ἐκπαιδευτικὰ διακονούντων εὐδοκίμως, εὐγνωμονεῖ ὄχι μόνον τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. κ. Δωρόθεον τὸν θέσαντα τὸ ζήτημα τῆς μισθοδοσίας ἀμέσως ἅμα τῇ ἀνόδῳ Του εἰς τὸν θρόνον ὡς πρώτιστον μέλημά Του, καὶ τὸν ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸν κ. Χρηστον Θηβαῖον τὸν σπεύσαντα ὅπως τὸ νομοσχέδιον καταστήσῃ Νόμον, ἀλλὰ καὶ δημοσίως ἐκφράζει τὴν εὐγνωμοσύνην του πρὸς τοὺς Βουλευφόρους τοῦ Λαοῦ μας καὶ τοὺς διαφοροτρόπως ἐργασθέντας διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς σημερινῆς μισθοδοσίας του, καὶ εὐχεται ὅπως ταχέως σχηματισθῇ ἡ ὑπὸ τῶν ἀξιολύμων κ. Βουλευτῶν, ὄλων τῶν παρατάξεων, προταθεῖσα Διακομματικὴ Ἐπιτροπὴ πρὸς μελέτην τοῦ ὅλου ἐφημεριακοῦ ζητήματος, καὶ αὔξησιν τῶν μισθῶν μας.

Ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία πρέπει νὰ ἔχη «Κλήρον σεβαστὸν μετὰ κύρους καὶ ἄξιον τῆς ἀποστολῆς του. Διὰ νὰ ὑπάρξῃ δὲ Κλήρος ἄξιος τῆς ἀποστολῆς του, πρέπει νὰ τοῦ παράσχωμεν οἰκονομικὴν βοήθειαν, διὰ τῆς αὐξήσεως τῶν ἀποδοχῶν του, διὰ μίαν ἀνεκτὴν καὶ ἀξιοπρεπῆ διαβίωσιν».

Ταῦτα κατὰ τὸ Ἑλληνικὸν Κοινοβούλιον, τὸ ὁποῖον θεωρεῖ τὸ τῆς Ἐκκλησίας ζήτημα οὐχὶ ἀπλῶς μέγιστον, ἀλλὰ «παμμέγιστον, ἵνα ἀνταποκριθῇ εἰς τὸν παμμέγιστον ἐθνικὸν καὶ ἠθικὸν σκοπὸν Τῆς».

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΝ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ
Πρωθιερέως

«Νὰ μὴ βλάπτῃς τὸν ἑαυτὸν σου ἐπιδιώκοντας νὰ φαίνεσαι καὶ νὰ ἐπιδεικνύεσαι στοὺς ἀνθρώπους· γιατί ὁ μέγας θεατὴς ὄλων εἶναι ὁ Θεός· νὰ ζηλεύῃς ἐκεῖνην τὴν φιλοδοξίαν, τὸ νὰ σὲ τιμῆσῃ ὁ Θεός, ποὺ ἀποδίδει λαμπρὸν μισθόν. Ἀξιόθνηες νὰ τιμηθῆς μετ' ἄξίωμα καὶ σὲ περικυκλώνουν ἄνθρωποι καὶ σὲ δοξάζουν; Σὺ νὰ γίνῃς ἴσος πρὸς τοὺς ὑπηκόους «μὴ ὡς κατεξουσιάζων τῶν κληρῶν» (Α' Πέτρο. ε', 3). Γιατί ὁ Κύριος διέταξε πῶς «ὁ θέλων πρῶτος εἶναι ἔστω πάντων δούλος» (Μάρκ. ι', 44) (Μ. Βασίλειος).

ΦΡΟΥΡΟΙ ΟΥΡΑΝΙΩΝ ΘΗΣΑΥΡΩΝ

Ἕνας ἀνατολικὸς μῦθος διηγεῖται τὰ ἐξῆς: Κάποτε βρισκόταν ἓνας καλὸς βασιλεὺς. Ὁ γυιὸς του εἶχε πάρει τὸν κακὸ δρόμο. Οἱ συμβουλὲς καὶ τὰ φιλικὰ λόγια τοῦ πατέρα του, ὅπως κι' οἱ διάφορες τιμωρίαι, δὲν ὠφελοῦσαν σὲ τίποτε. Ὁ γυιὸς ἐξακολουθοῦσε νὰ ζῆ μέσα στὴν ἁμαρτία. Τέλος ὁ πατέρας, καθὼς ἦταν ἀπελπισμένος, ἀπεφάσισε νὰ χρησιμοποίησῃ καὶ τὸ ἐξῆς μέσο, γιὰ νὰ διορθώσῃ τὸ παιδί του.

Μιὰ Κυριακὴ προσκάλεσε τὸ γυιὸ του μέσα στὴν αἴθουσα τοῦ θρόνου. Ἐκεῖ πάνω σ' ἓνα τραπέζι εἶχε τοποθετήσῃ ἓνα κύπελλο, γεμᾶτο ἀπὸ πολὺτιμο ἀρωματικὸ λάδι. Τὸ λάδι αὐτὸ εἶχε παλαιότερα μεγάλη ἀξία στὴν Ἀνατολή. Τέτοιο λάδι εἶχεν ὑπ' ὄψιν του κι' ὁ Ψαλμωδός, διὰν ἔλεγε: «Ἐλίπανας ἐν ἐλαίῳ τὴν κεφαλὴν μου» (Ψαλμ. κβ', 5). Μπροστὰ στὸ τραπέζι στέκονταν δυὸ στρατιῶτες τῆς σωματοφυλακῆς τοῦ βασιλέως μὲ τὰ ξίφη, τραβηγμένα ἔξω ἀπ' τὴ θήκη. Δίπλα στὸ κύπελλο μὲ τὸ λάδι βρισκόταν ἓνας χάρτης μὲ τὸ σχεδιάγραμμα τῶν ὁδῶν τῆς πόλεως.

Τότε ὁ πατέρας εἶπε στὸν γυιὸ του: «Θὰ κάμῃς μιὰ μικρὴ περιοδεία μέσα στὴν πόλι. Μέσα στὸν χάρτη αὐτὸν σοῦ σημείωσα ἓνα δρόμο, πού θὰ ἀκολουθήσῃς. Θὰ ξεκινήσῃς τώρα ἀμέσως, κρατῶντας μπροστὰ σου αὐτὸ τὸ γεμᾶτο κύπελλο. Ἀλλοίμονό σου, ἂν στὸ δρόμο σοῦ χυθῆ ἔστω καὶ μιὰ μόνο σταγόνα ἀπ' τὸ πολὺτιμο αὐτὸ λάδι. Οἱ δυὸ στρατιῶτες ἔχουν ἀυστηρὴ διαταγὴ νὰ σὲ ἀποκεφαλίσουν ἀμέσως. Γνωρίζεις δέ, πὼς οἱ διαταγές μου εἶναι γι' αὐτοὺς ἀπολύτως δεσμευτικές».

Ὁ γυιὸς ξεκινᾷ κανόντας ὅ,τι τὸν διέταξεν ὁ πατέρας του. Ἀφοῦ πέρασε ἀρκετὸς χρόνος, ξαναγυρίζει πίσω. Δὲν τοῦ εἶχε χυθῆ οὔτε μιὰ σταγόνα λαδιοῦ.

«Τί εἶδες, παιδί μου, στὸν δρόμο;», ἐρώτησεν ὁ πατέρας. «Τίποτα!», ἦταν ἡ ἀπάντησις τοῦ γυιοῦ.

«Τί; Δὲν εἶδες τίποτα; Μὰ σήμερα εἶναι ἡ ἐμποροπανηγυρίς τῆς χρονιάς! Παντοῦ ὑπάρχουν χρωματιστὲς ρεκλάμες, πού προσκαλοῦν στοὺς τόπους τῆς διασκεδάσεως. Παντοῦ στοὺς δρόμους ὑπάρχουν διάφορα θεάματα, γελωτοποιοὶ καὶ θαυματοποιοί. Δὲν εἶδες τίποτα ἀπ' ὅλα αὐτά;».

«Ὁχι, πατέρα! Ἀπ' ὅλα αὐτὰ δὲν εἶδα τίποτα».

«Μὰ ἂν δὲν εἶδες τίποτα, τότε τί ἄκουσες στὸ δρόμο;», ρώτησε πάλιν ὁ πατέρας.

«Τίποτα», ἦταν πάλιν ἡ ἀπάντησις τοῦ γυιοῦ.

«Τί; Δὲς ἄκουσες τίς φλογέρες; Δὲν ἄκουσες τίς τρομπέ-

τες και τόσα ἄλλα μουσικὰ ὄργανα ; Δὲν ἄκουσες ὄλους αὐτούς, πὸν διαφήμιζαν τὰ κέντρα τῆς διασκεδάσεως ; Δὲν ἄκουσες ὄλα αὐτά, πὸν ἄλλοτε τόσον πολὺ σοῦ τραβοῦσαν τὴν προσοχή ;»

« Πατέρα μου, μόνον ἓνα πρᾶγμα ἀντηχοῦσε στ' αὐτιά μου, ὁ σοβαρὸς λόγος σου : « Ἀλλοίμονό σου, ἂν στὸν δρόμο σοῦ χυθῆ ἔστω και μιὰ σταγόνα ἀπ' τὸ πολύτιμο αὐτὸ λάδι ». Γι' αὐτὸ ἓνα μόνον πρᾶγμα ἔβλεπα : τὸ λάδι αὐτό. Ὅλη μου ἡ προσοχή ἦταν συγκεντρωμένη σ' αὐτό. Ἐτρεμα μήπως μοῦ χυθῆ καμιὰ σταγόνα. Πατέρα μου, σ' εὐχαριστῶ γι' αὐτὸ τὸ μάθημα, πὸν μοῦ ἔκαμες. Τώρα ξεύρω πιά τι πρέπει νὰ κάμω, γιὰ νὰ μὴ μ' αἰχμαλωτίζῃ τὸ κακόν. Πατέρα μου, μὲ ἔσωσες ».

* * *

Ἀλήθεια, πολὺ διδακτικὸς εἶναι ὁ ἀνατολικὸς αὐτὸς μῦθος. Ἰδιαιτέρα χρήσιμος εἶναι γιὰ τοὺς ἱερεῖς. Ὅταν ἓνα πνευματικὸ τέκνο τους λέγῃ, πὸς δὲν μπορεῖ νὰ ἀπαλλαγῆ ἀπ' τὰ πάθη του, ἴσως θὰ μποροῦσαν νὰ τοῦ διηγηθοῦν τὸν ἀνατολικὸν αὐτὸν μῦθον. Ὅλοι μας εἴμαστε παιδιὰ τοῦ Ὑψίστου Βασιλέως και κληρονόμοι τοῦ Θεοῦ. Ὁ Χριστὸς σταυρώθηκε και ἀναστήθηκε γιὰ μᾶς. Πρέπει λοιπὸν νὰ στρέψωμε διαρκῶς τὴν προσοχή μας στὸ πολύτιμο και σωτηριῶδες ἔργον τοῦ Χριστοῦ. Δὲν πρέπει αὐτὸ νὰ πάῃ χαμένο γιὰ μᾶς. Γι' αὐτὸ δὲν πρέπει νᾶχωμε μάτια κι' αὐτιά γιὰ τὰ θέληγτρα τῆς ἁμαρτίας, μὰ μόνον γιὰ τὴν ὁμορφὴν και ἀληθινὰ εὐτυχισμένη ζωή, πὸν μᾶς χαρίζει ὁ Χριστὸς.

Ἄς χρησιμοποιοῦν λοιπὸν οἱ ἱερεῖς μας — ἰδίως οἱ πνευματικοὶ — τὸν μῦθον αὐτὸν γιὰ κείνους, πὸν παρασύρονται εὐκολα στὴν ἁμαρτία. Μὰ ἄς ἐνθυμοῦνται και οἱ ἴδιοι γιὰ τὴν προσωπική τους ζωὴν τὴ βαθυσιτόγαστη ἀλήθειά του. Ὅταν σκέπτονται τὴν ὁμορφιά τῆς ἀποστολῆς των ὅταν ἔχουν συνειδησι, πὸς τὰ χέρια τους κρατᾶνε συχνὰ τὸ Σῶμα και Αἷμα τοῦ Κυρίου ὅταν ἐνθυμοῦνται διαρκῶς, πὸς εἶναι διάκονοι τοῦ Ἐπουρανίου Βασιλέως και φρουροὶ οὐρανίων θησαυρῶν, τότε θὰ εἶναι προσεκτικοὶ σὲ ὄλες τους τίς ἐκδηλώσεις.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ, δ. Θ.
Καθηγητῆς τοῦ Κολλεγίου Ἀθηνῶν

«Κι' αὐτὲς οἱ γνώσεις, γιὰ τίς ὁποῖες μερικοὶ θεωροῦνται σοφοί, και ἡ εὐφυΐα και ἡ ἐξυπνάδα, πὸν θεωροῦνται τὸ πιὸ μεγάλο και πιὸ βέβαιο καλὸ ἀπὸ ὅσα ὑπάρχουν μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, φέρουν κι' αὐτὲς μάταιη ἀλαζονεία κι' ἐτοιμάζουν ὕψος ὄχι ἀληθινόν· γιὰτι ὅταν λείπῃ ἡ σοφία, τὴν ὁποία δίνει ὁ Θεός, αὐτὰ δὲν ἔχουν καμιὰ ἀξία. Καὶ ἀπόδειξις αὐτὸς ὁ διάβολος, πὸν ἔπεσε στὴν ἴδια παγίδα, πὸν σοφίσθηκε ἐναντίον τοῦ ἀνθρώπου, και χωρὶς νὰ τὸ καταλάβῃ ἔπαθεν αὐτὸς ὁ πανοῦργος ἐκεῖνον πὸν σχεδίασε ἐναντίον τοῦ ἀνθρώπου».

(Μ. Βασίλειος)

Ο ΠΑΠΑ-ΣΤΑΜΑΤΗΣ ΤΗΣ ΒΡΥΣΗΣ

Πολλοί, χωρίς ἄλλο, καὶ μάλιστα ἀπὸ τὴν τάξην τῶν ἀνεπτυγμένων μας, θὰ κατακρίνουν καὶ θὰ κατειρωνεύονται ἀσφαλῶς τὴν ἀπόφασίν του αὐτῆ.

Γι' αὐτοὺς ἡ τυφλὴ πίστις, ποὺ εἶναι τὸ ἐπακολούθημα τῆς μυστικῆς ἐπαφῆς τῆς ψυχῆς μετὰ τὸ Θεό, εἶναι κάτι τὸ ἀκατανόητο. Καὶ καθεὶ ποὺ δὲν ἠμπορεῖ νὰ βεβαιωθῆ, μετὰ κάποιον ἄπτὸ καὶ χειροπιαστὸ τρόπον ἀπὸ τὸ λογικόν, δὲν τοὺς ἱκανοποιεῖ. Οὔτε καὶ τοὺς πείθει.

Καὶ τοῦτο, γιατί τὸ πνεῦμα τοὺς εἶναι ἀνάπηρο, τυφλὸ καὶ κουφόν. Καὶ γι' αὐτὸ δὲν καταλαβαίνουν τὴ λεπταισθησία τῶν ὄσων «ἄπτονται τοῦ Θεοῦ». Καὶ μετὰ τὶς πνευματικὰς τοὺς αἰσθήσεις τὸν βλέπουν, τὸν ἐνωτίζονται, τὸν γεύονται, καὶ τὸν αἰσθάνονται.

Γιατί ὅπως ἔχομε σῶμα καὶ πνεῦμα, ἔτσι ἔχομε καὶ σωματικὰς καὶ πνευματικὰς αἰσθήσεις, ποὺ εἶναι ἀπείρως λεπτότερες καὶ εὐγενικώτερες ἀπὸ τὶς πρῶτες.

Καὶ γιὰ νὰ γίνῃ αὐτὸ πιὸ συνειδητό, καὶ πιὸ αἰσθητό, ἄς συλλογισθοῦμε τὸν ὕπνον, ποὺ κατὰ τὴ διάρκειά του, μέσα στὰ ὄνειρά μας, αἰσθανόμαστε καὶ τὰ ζοῦμε ὡς ἀληθινὰ χίλια δυὸ πράγματα. Κι' ὅμως ἐκείνην τὴν ὥραν οἱ φυσικὰς μας αἰσθήσεις ἀδρανοῦν καὶ ἀνυπαρκτοῦν. Γιατί ὁ ὕπνος, ὅπως τὸ ξέρομεν ὅλοι, μοιάζει ὡς θάνατος. Γι' αὐτὸ καὶ τὸν εἶπαν ἀδελφόν του.

Μπήκαμε ὅμως σ' ἓνα πολὺ μεγάλο θέμα. Καὶ ἡ πρόθεσή μου δὲν εἶναι αὐτῆ. Γι' αὐτὸ καὶ θὰ σταματήσω. Καὶ τοῦτο μονάχα θὰ προσθέσω. Πὼς εἶναι βέβαιον δηλαδὴ, ὅτι ὅσο περισσότερο θὰ καλλιεργῆται καὶ θ' ἀναπτύσσεται τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου, τόσο καὶ περισσότερο θὰ συμπορεύεται ἡ σωματικὴ μετὰ τὴν πνευματικὴν μας αἰσθησιν. Καὶ θὰ ζοῦμε τότε τὴ ζωὴν μας συνειδητότερα. Καὶ μετὰ μεγαλύτερη πληρότητα καὶ ὁμορφιά. Κι' ὅχι ὅπως σήμερον, ποὺ ἀποκλειστικὴν μας σχεδὸν προσπάθειαν εἶναι, τὸ νὰ κερδίσωμε, μετὰ κάθε τρόπον, περισσότερα χρήματα. Καὶ γι' αὐτὸ κινδυνεύομε νὰ χάσωμε τὴν εὐαισθησίαν μας, καὶ νὰ πάθωμε

ψυχική νέκρωση. Γιατί, ὅπως λέει ὁ Γρηγόριος ὁ Σιναΐτης· «Ὅποιος δὲ βλέπει, καὶ δὲν ἀκούει, καὶ δὲν αἰσθάνεται πνευματικά, εἶναι ἕνας πεθαμένος».

Γιὰ νὰ μὴ γίνῃ ὅμως αὐτό, καὶ γιὰ νὰ φυτρώσουν μέσα μας τὰ πνευματικὰ σπέρματα, ποὺ τώρα μένουν νάρκωμένα καὶ ἀβλάστητα στὰ βάρη μας, χρειάζεται, ὅπως στοὺς σπόρους τῆς Γῆς ἡ ὑγρασία καὶ τὸ νερό, νὰναι ἀδιάκοπη ἡ δέησή μας. Καὶ ἔμμνη ἡ λαχτάρα μας καὶ ἡ πείνά μας γιὰ τὸν ἅγιον ἄρτο τῆς ἀλήθειας. Κ' ἔτσι μόνο θ' ἀνθοφορήσουνε τὰ σπλάγχνα μας!

Πῶς λοιπὸν ἠθέλατε ἄνθρωποι ἄφτεροι καὶ ποὺ δὲν ἔχουνε νοιώσει καθόλου πῶς ἡ πορεία τῆς ζωῆς μας αὐτῆς εἶναι πνευματική, νὰ μὴν τὸν κατακρίνουν; Αὐτοὶ δὲν ἔχουνε παρὰ τὴ γνώση μονάχα ποὺ ἀποκτᾷ ὁ ἄνθρωπος μὲ «τὸν νοῦν τῆς σαρκός», ὅπως εἶπεν ὁ θεῖος Παῦλος. Καὶ γι' αὐτὸ καὶ δὲν αἰσθάνονται τὸ μεγάλο καὶ βαρὺ λόγο τοῦ Χριστοῦ, πῶς «δὲν ὠφελεῖται τίποτα ὁ ἄνθρωπος, ποὺ θὰ κερδίσῃ τὸν κόσμον ὅλον, μὰ θὰ χάσῃ τὴν ψυχὴν του», καὶ περνοῦν μιὰ ζωὴ γεμάτη καλοπέραση καὶ ψεύτικα μεγαλεῖα. Μά, παρ' ὅλα αὐτά, τὸ πέρασμά τους ἀπὸ τὸν κόσμον αὐτό, δὲν ἀφήνει τίποτα ἄλλο πίσω του, παρὰ μιὰ βαρεῖα μυρωδιὰ ἀπὸ μούχλα.

Γι' αὐτοὺς ὁ καλόγερος, ποὺ καταφεύγει σ' ἕνα Μοναστήρι, καὶ στὴ βαθεῖα του μόνωση ἀγωνίζεται νὰ διατηρήσῃ ἀνέπαφη τὴν ἔκπαγλην εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ, εἶναι κάτι τὸ ἀκατανόητο. Καὶ τὸν θεωροῦν, ἀπλούστατα, σὰν ἕνα σαλό. Κ' ἕναν ἄχρηστο γιὰ τὴν κοινωνίαν ἄνθρωπο, ποὺ ζῆ ἀπὸ τὴ μοναστηριακὴ περιουσία, δίχως νὰ ἐργάζεται. Γιατί βέβαια — ἰσχυρίζονται — δουλειὰ δὲν εἶναι, τὸ νὰ ζῆς κλεισμένος σ' ἕνα κελλί. Νὰ κρατᾷς στὰ χέρια σου ἕνα μαῦρο κομποσκοίνι. Νὰ νηστεύῃς πότε πότε. Καὶ νὰ καρτερᾷς νὰ πᾶς στὸν Παράδεισο, μὲ μερικὲς μετάνοιες καὶ ψαλμοῦδιές.

Ἀληθινὴ ζωὴ — λένε — εἶναι ἡ ζωὴ τοῦ ἐπιχειρηματία, τοῦ βιοτέχνη, καὶ καθενὸς ποὺ δουλεύει σκληρά, γιὰ νὰ καλυτερέψῃ ὁ κόσμος μας αὐτός. Καὶ Παράδεισος

πραγματικός γι' αὐτοὺς εἶναι ἡ Γῆ μας αὐτή, ποὺ πρέπει, μὲ τὸν ἴδρωτά μας καὶ μὲ τὸν καθημερινό μας μόχθο, νὰ τὴν ἀξιοποιοῦμε, ὡς ὅτου νὰ πλημμυρίσῃ ἀπὸ φῶς, χρώματα, ἀρμονία καὶ ἀρώματα...

Καὶ βέβαια, κανένας δὲν ἠμπορεῖ ν' ἀρνηθῆ, πὼς ἡ ἐργασία εἶναι μιὰ ἠθικὴ ἀξία μεγάλη, καὶ πὼς ἔχει ἓνα χαρακτήρα λειτουργικό. Μὰ μονάχα, ὅταν ἀσκῆται ἐλεύθερα, καὶ ὅταν διεξάγεται μὲ τιμιότητα καὶ μὲ χαρά. Καὶ

Ἡ μία ὄψις τοῦ μολυβδοβούλλου καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς ὑπογραφῆς τοῦ Ἐθνομάρτυρος Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Γρηγορίου τοῦ Ε' στὸ Σιγγίλιο, ποὺ ἐξεδόθη γιὰ τὸ μοναστήρι τῆς Βρύσης.

φανερώνεται ὡς μιὰ δημιουργία, ποὺ συντελεῖ στὸν πνευματικό μας μετασχηματισμὸ καὶ στὴν ἠθικὴ μας τελείωση. Γιατὶ αὐτὸ εἶναι ἡ μυστικὴ οὐσία τῆς ζωῆς. Κι' αὐτὸ πρέπει νὰναι ὁ σκοπὸς τῆς. Κι' ὄχι ἀπλῶς, τὸ νὰ σωριάξῃ κανένας χρυσάφι καὶ λογιῆς λογιῆς ἀγαθὰ. Γιατὶ τότε ἡ ἐργασία γίνεται ἴδρωτας καὶ μόχθος καὶ ἐξαναγκασμὸς, καὶ δὲν ἔχει καμιὰν ἀπολύτως ἐξαγοραστικὴ δύναμη. Κι' ἀντὶ νὰναι εὐλογία τοῦ Θεοῦ, γίνεται τότε κατάρρα.

Ἡ ἐποχὴ μας ὅμως αὐτὴ εἶναι πολὺ ὠφελιμιστικὴ καὶ γι' αὐτὸ δύσκολα συμβιβάζεται μὲ τὸ Μοναχισμό καὶ μὲ τὴν Ἑσυχαστικὴν ζωὴν, ποὺ στὴ Βυζαντινὴν ἐποχὴν ἔφθασε — καὶ σὰν πράξι καὶ σὰν θεωρία — στὴν τελείωσίν της, στὸ ἅγιον Ὅρος καὶ στὸ Σινᾶ...

Καὶ ὅμως, ὁ Μοναχισμὸς, σὰν φαινόμενο ἱστορικό, εἶχε δυὸ βάσεις ἀληθινὰς καὶ σωστές. Τὴν ἀπομάκρυνση δηλαδὴ ἀπὸ τὸν κόσμον, ἀπὸ ἀγάπη πρὸς τὸ Θεό. Καὶ τὴν

Ἡ ἄλλη ὄψις τοῦ μολυβδοβούλλου καὶ ἡ συνέχεια τῆς ὑπογραφῆς, γιὰ τὴν ὁποία γίνεται λόγος στὴν ἀπέναντι σελίδα.

Ἡ ἄλλη ὄψις τοῦ μολυβδοβούλλου καὶ ἡ συνέχεια τῆς ὑπογραφῆς, γιὰ τὴν ὁποία γίνεται λόγος στὴν ἀπέναντι σελίδα.

ἐνάρετη ζωὴν, ἀπὸ ἀγάπη πρὸς τὸν ἄνθρωπο. Καὶ ἡ ἀγάπη αὐτὴ δὲν ἦταν ἐναιμὴ καὶ θεωρητικὴ. Ἀλλὰ ἔμπρακτε καὶ ζωντανὴ καὶ σύμφωνη πρὸς τὴν ἐντολὴν τοῦ Χριστοῦ, ποὺ μᾶς ἐπιτάσσει ν' ἀγαπᾶμε καὶ τοὺς ἐχθροὺς μας ἀκόμη.

Καὶ γι' αὐτὸ, ὅπως καὶ παραπάνω εἶπα, τὰ Μοναστήρια μας εἶχανε χαρακτῆρα κοινωνικὸν εὐεργετικώτατο. Καὶ οἱ Μοναχοὶ τοὺς ὑπηρετήσανε τὸ Ἔθνος μας, μὲ πολλοὺς τρόπους. Καὶ σὰν ἐργάτες τῆς εὐποιίας. Καὶ σὰν

πρόθυμοι καὶ σοφοὶ συμβουλάτορες σὲ δύσκολες ὥρες. Καὶ αὐστηροὶ ἐλεγκτὲς στὶς λογιῆς λογιῆς πλάνες καὶ τὰ παραστρατήματα. Κι' ἀκόμα, σὰν ἡρωϊκοὶ προστάτες καὶ ὑπερασπιστὲς ὄλων ἐκείνων, ποὺ ὑπέφεραν καὶ καταδυναστεύονταν...

Σήμερα ὅμως, εἶναι δύσκολο νὰ καταλάβωμε τὸν παπαῖ Σταμάτη τὸ Γαῖτανο, ἢ τὸν δσιώτατο Πατέρα Γεράσιμο Μενάγια! Ὁ τελευταῖος αὐτός, ἔπειτα ἀπὸ λαμπρὲς σπουδὲς κ' ἐδῶ καὶ στὴν Εὐρώπη, τὰ παράτησε ὅλα σύξυλα... Καὶ τὴν ἐξαιρετικὴν τοῦ θέσῃ στὸ Ὑπουργεῖο... Καὶ τὴν οἰκογενειακὴν τοῦ θαλπωρῆ. Καὶ τὴν ἀπεριόριστον ἐκτίμησην τῆς κοινωνίας. Κι' ἀποτραβήχθηκε στὸ ἅγιον Ὅρος, ὅπου κι' ἀσκητεῦει, βυθισμένος στὴ σιωπῆ καὶ στὴ περισυλλογῆ... Κι' ἀνεβαίνει μιὰ μιὰ τὶς ἅγιες βαθμίδες τῆς Ἡσυχαστικῆς θεωρίας, ποὺ ἡ κορυφὴ τους λούζεται στὸ ἄκτιστο καὶ ἐνυπόστατο φῶς τοῦ αἰδίου Θεοῦ...

«Ποῖος πόθος ψυχῆς οὕτω δριμύς καὶ ἀφόρητος — ἀνακράζει ὁ Μ. Βασίλειος — ὡς ὁ ἀπὸ Θεοῦ ἐγγενόμενος τῇ ἀπὸ πάσης κακίας κεκαθαρμένη ψυχῇ, καὶ ἀπὸ ἀληθινῆς διαθέσεως λεγούσῃ — Τετρωμένη ἀγάπης ἐγὼ εἶμι».

Κι' ἀλήθεια. Δὲν ὑπάρχει γλυκύτερη μέθη ἀπὸ τὴν μέθη τ' Οὐρανοῦ. Οὔτε κ' εὐγενικώτερα πλάσματα ἀπὸ τοὺς ταπεινοὺς ἡσυχαστὲς, ποὺ ἀποτραβιοῦνται θεληματικὰ ἀπὸ τὸν κόσμον, γιὰ νὰ ζήσουν μιὰν ἀνώτερη πνευματικὴ ζωὴ. Ἡ δλόφλογη πίστις τοὺς εἶναι τὸ πολυτιμώτερον δῶρον τοῦ Θεοῦ. Καὶ αὐτοὶ εἶναι οἱ πραγματικοὶ μας Πατέρες καὶ Διδάσκαλοι. Γιατὶ αὐτοὶ μονάχα πλάθουν μέσα τοὺς τῶναιρο μιᾶς ἀγγελικῆς Πολιτείας. Κι' ἀγωνίζονται γιὰ νὰ πραγματοποιηθῇ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ «ὡς ἐν Οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς Γῆς», προσπαθῶντας νὰ ζωντανέψουν τὴν ἔξοχην εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ. Κι' ἂν ὁ κόσμος μας αὐτὸς θὰ ἀνανεωθῇ κάποτε, αὐτοὶ εἶναι — τὸ πιστεύω δλόψυχα — ποὺ θὰ μᾶς ἀνοίξουνε τὸν καινούργιον δρόμον.

Αὐτοί, ναί! Κι' ὄχι ἐμεῖς. Πὸν ζοῦμε μέσα στὰ βαλ-
τονέρια τῆς Πολιτείας, καὶ πὸν θέλοντας ν' ἀπολαύσωμε
μὲ κάθε πόρο τοῦ κορμιοῦ μας τὴ ζωὴ, πέφτομε στὸ τέλος
σὲ φρικτὴ σκλαβιά, καὶ σὲ φρικτότερην ἀκόμη μοναξιά.
Ἐνῶ αὐτοί, δαμάζοντας τὰ πάθη τους, κατακτοῦν καὶ τὴν
ἐσωτερικὴν τους Ἐλευθερίαν καὶ τὴν πνευματικὴν τους Εὐ-
δαιμονίαν.

Ἄλλως τε, τὸ Γένος μας ἰδιαιτέρως, τοὺς χρωστᾷ ἀπε-
ριόριστην εὐγνωμοσύνην καὶ σεβασμόν. Γιατὶ αὐτοί, οἱ τό-
σον καταφρονημένοι σήμερον καλόγεροι, διετήρησαν ἀδιά-
φθορα καὶ τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα, καὶ τὴν Παράδοσιν,
καὶ τὴν Εὐαγγελικὴν ἀλήθειαν. Καὶ ἡ φλογερὴ τους πίστις
καὶ τὸ παράδειγμά τους συχνότατα οἰστρηλάτησε τὸ Ἔθνος
μας. Καὶ ποιὸς ξέρει; Ἴσως πάλι κανένας ἀπὸ αὐτοὺς
— ὅπως παλαιότερα ὁ Κοσμάς ὁ Αἰτωλὸς ἢ ὁ Σαμουὴλ —
θὰ προβάλλῃ κάποιαν ἡμέραν καθοδηγητὴς μας αὐστηρὸς
καὶ φωτεινός. Καὶ ἡρωϊκὸς διαφεντευτὴς καὶ πρόμαχος
τῆς ἐξαισιώτερης Ἑλληνοχριστιανικῆς Ἰδέας

Ὁ παπα-Σταμάτης, σάν Μοναχός, ὑπῆρξε πρότυπο
καὶ ὑπογραμμὸς ἐνάρετης κατὰ πάντα ζωῆς. Βασίλειό του
ἦτανε ἡ μικρὴ ἀδελφικὴ κοινωνία τοῦ Μοναστηριοῦ του,
ὅπου ἀφοσιωμένος στὴ διακονία του ἐμελετοῦσε, προσευχό-
τανε, μὰ κ' ἐδούλευε σκληρά.

Ἡ ἱερὴ Μητρόπολις τοῦ εἶχεν ἀναθέσει ἐπιπροσθέτως
καὶ ἐφημερικὰ καθήκοντα στὸ χωριὸ τῆς Καταβατῆς.
Κι' ὅ,τι εἶχε καὶ δὲν εἶχε, τὸ μισθὸ του δηλαδὴ, τὰ λει-
τουργικά του καὶ κάθε του τυχερό, τὰ ἐμοίραζεν ὅλα. Καὶ
δὲν ἐκρατοῦσε γιὰ τὸν ἑαυτὸ του τίποτα σχεδόν. Κι' ὡς τὴ
στερνὴν του τὴν ὥρα, δὲν ἔπαυσε νὰ κἀνῃ τὸ καλὸ, ὅπου
κι' ὅπως ἐδυνότανε. Ἀγαποῦσε τὴ φτώχεια, γιατί καὶ ὁ
Χριστὸς μας τὴν εἶχεν ἀγαπήσει. Καὶ δὲν ἐχωροῦσε στὸ
μυαλό του, πῶς ἔμπορεῖ ἓνας ἄνθρωπος νὰ κοιμᾶται ἡσυ-
χος, ὅταν ξέρῃ, πῶς ὁ διπλανός του πεινᾷ καὶ διψᾷ. Ἡ
κάποιος ἄλλος πεθαίνει, γιατί, ἐνῶ εἶναι ἄρρωστος, δὲν

ἤμπορεῖ ἀπὸ ἀνέχεια νὰ φωνάξῃ τὸ γιατρό, ἢ δὲν ἔχει ν' ἀγοράσῃ κάποιο φάρμακο. — «Ὁ κόσμος μας αὐτὸς — τὸν ἄκουσα κάποτε νὰ λέῃ — ποτέ του δὲν θὰ γνωρίσῃ τὴ χαρὰ καὶ τὴν προκοπὴ καὶ τὴν ἀληθινὴν εἰρήνην, ἂν δὲν πατήσωμε τὸν καταραμένον τὸν Σατανᾶ στὸ κεφάλι, σὰν τὸ φεῖδι. Ἐνῶ τώρα αὐτός, ἀλλοίμονο, πατᾶ τὸ δικό μας.

Καὶ ξέρετε ποιὸς εἶναι, ἀδελφοί μου, ὁ τρισκατάρατος αὐτός, ποῦ μᾶς ἔχει σωριάσει ὅλους μέσα στὸ πυρωμένο του ἄλῳνι, καὶ μᾶς λιχνίζει σὰν ἄχερα; Εἶναι ἡ ἀχορταγιαία μας καὶ ἡ ἀπληστία μας, καὶ τὸ νὰ τὰ θέλωμεν ὅλα γιὰ τὸν ἑαυτό μας. Καὶ νὰ τὸ ξέρετε, Χριστιανοί μου, καὶ νὰ τὸ βάλετε καλὰ στὸ νοῦ Σας αὐτὸ ποῦ θὰ σᾶς εἰπῶ. Τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ μας ἄδικα ἐχύθηκεν ἐπάνω στὸν τίμιό Του Σταυρό, ἂν ὅταν τὸ παίρνωμε, κι' ὅταν μεταλαβαίνωμε, δὲν μετουσιώνεται μέσα μας σὲ ἀγάπη, γιὰ κάθε ἄνθρωπον...».

Καὶ τὸν ἐπίστευαν. Γιατὶ ἤξεραν, πὼς ὡς καὶ τὸ φαγητό του ἀκόμα τῶδινε συχὰ σὲ κανένα φτωχό, κι' αὐτὸς ἔμενε νηστικός. Ὡς καὶ τὰ κρεβατικά του ἀκόμα ἔδωκε μιὰ φορὰ σὲ κάποια δυστυχημένη. Καὶ στὸ κελλί του, δὲν εἶχεν ἀφήσει τίποτα σχεδὸν «ἐλεῶν ἐν ἰλαρότητι».

Κάποτε, μιὰ καλὴ, συντρέχτρα, καὶ πολὺ φιλάνθρωπη Ἀθηναία κυρία, ποῦ τακτικώτατα ἔρχεται στὸ νησί μας, τοῦδωκεν ἕνα κάπως γενναῖο ποσό, γιὰ νὰ φτιάσῃ καινούργιο ἀντερί, ἐπειδὴ αὐτὸ ποῦ φοροῦσε εἶχε τρίψει ποιά καὶ εἶχε ξεθωριάσει. Μὰ ἦτανε πάντα του τόσο παστρικός, ποῦ μ' ὄλη τὴν παλαιότητά του, λὲς κ' ἐμύριζεν ἐπάνω του. Γιατὶ ἡ πάστρα, ὅπως λέει ὁ λαὸς μας, εἶναι μισὴ ἀρχοντιά.

Ὁ παπα-Σταμάτης, λοιπόν, τὰ χρήματα αὐτὰ ποῦ τοῦδωκεν ἡ καλὴ κυρία, γιὰ ν' ἀγοράσῃ τὸ ἀντερί καὶ κανένα μάλλινο, γιὰ νὰ μὴν κρυώνῃ τὸ χειμῶνα, τᾶδωκε κι' ἀγόρασεν ἕνα σκρίνιο καὶ μιὰ κρεβατοσρόση γιὰ κάποια πεντάρφανη κορούλα, ποῦταν ἀρραβωνιασμένη μ' ἕνα καλὸ

καὶ δουλευτάρικο παιδί. Μὰ ὁ γάμος τους ἀργοῦσε νὰ γίνη, γιατί ἤθελαν καὶ οἱ δύο τους νὰ φτιάσουν πρῶτο τὸ νοικοκυριό τους, ὅπως συνηθίζεται στὰ νησιά μας. Ἀναπάντεχα λοιπόν, τοὺς τὰ κουβάλισε στὸ σπιτάκι τους, ἀφοῦ πρῶτα τοὺς ἐξώρκισε, νὰ μὴν εἰποῦνε ποτὲ γι' αὐτὸ λόγο σὲ κανένα...

Σὲ μιὰ χηρεμένη, ἐπίσης, μὲ τέσσερα παιδιά, ποὺ ἦτανε βυθισμένη στὴ θλίψη, καὶ ποὺ ὑπέφερε πολὺ γιὰ νὰ τὰ ξεκεφαλώνη καὶ γιὰ νὰ τ' ἀναστήσῃ, τῆς ἔστειλε τακτικὰ ἓνα γαλόφι λάδι καὶ σχεδὸν ὅλο τὸ βδομαδιάτικο φωμί.

Καὶ μιὰ προπαραμονὴ τῶν Χριστουγέννων, ποὺ ἡ κακομοιριασμένη ἐσυλλογιζότανε, πῶς θὰ τὰ οἰκονομήσῃ. Καὶ πῶς θὰ μπορέσῃ νὰ πάρῃ κανένα ζεστὸ ρουχαλάκι στὰ παιδάκια τῆς καὶ παπουτσιάκια, γιατί αὐτὰ ποὺ φορούσανε εἶχανε τρυπήσει πιά κ' ἐπαίρνανε νερά, ἐκτύπησε μέσα στὸ βαθὺ σκοτάδι ἢ πόρτα τῆς διακριτικά. Καὶ καθὼς ἐκείνη ξαφνιασμένη ἀνοιξε τὸ πορτέλο, μὲ κάποιο φόβο, γιὰ νὰ δῆ ποῖος εἶναι, ποὺ σὲ τέτοια περασμένη ὥρα κτυπᾷ, ὁ παπᾶ Σταμάτης — γιατί αὐτὸς ἦτανε — τυλιγμένος μ' ἓνα μαῦρο σάλι, ποὺ τὸν ἔκανε νὰ μοιάζει μὲ φάντασμα, καθὼς ἀνοιξε τὸ πορτέλο, ἐπέταξε βιαστικὰ ἓνα δέμα, ποὺ ἔπεσε κατάχαμα κ' ἐκουδούνισε βαρειά, κ' ἔφυγεν ἀμέσως βιαστικά. Καὶ καθὼς ἔσκυφεν ἐκείνη, γιὰ νὰ δῆ τί ἦτανε, εὐρήκην ἓνα μαντήλι κομποδεμένο γερά, ποὺ εἶχε μέσα ἓνα εἰκοσάφραγκο, κ' ἔκατὸν ἀκόμα ἀσημένιες δραχμές. Κ' ἡ καῦμενούλα κατασυγκινημένη ἐξέσπασε σὲ κλάμματα, ποὺ ὅλα τὰ διαμάντια τοῦ κόσμου δὲν ἀξίζουνε σὰν αὐτά. Κ' ἐφιλοκοποῦσε τὰ παιδάκια τῆς, εὐλογῶντας τὸ Θεόσταλτο εὐεργετή τους...

Τώρα τελευταῖα πάλι, ποὺ ἔμενε στὰ Φυρόγια, ἠθέλησε νὰ φτιάξῃ μιὰ ξύλινη καγκελόπορτα, γιὰ νὰ μὴ μπαίνουν τὰ ζωντανὰ στὴν αὐλὴ τοῦ Μετοchioῦ. Τοῦδωκε λοιπόν γι' αὐτὸ κάποιος ἢ κάποια 300 δραχμές. Μὰ ἡ

πόρτα δὲν ἐγίνηκε ποτέ. Γιατί ὁ παπᾶ Σταμάτης ἐπροτίμησε νὰ τὰ δώσῃ σὲ μιὰ πολυβασανισμένη καὶ κακοροϊζικὴν οἰκογένεια, ποὺ ἐπεινούσανε τὸ φωμί...

Καὶ θὰ ἤμποροῦσα νὰραδιάσω ἐδῶ ἀμέτρητες τέτοιες ψυχοπόνιες του, ποὺ ὄλα τὰ μεγαλεῖα τοῦ κόσμου εἶναι, δίχως ἄλλο, σὰν ἓνα τίποτα ἐμπρὸς στὴ λαμπράδα τους!

(Ἀκολουθεῖ)

ΘΕΟΔ. Κ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

ΤΑ ΙΕΡΑ ΚΑΛΥΜΜΑΤΑ

Ἀπαραίτητο στοιχεῖο στὴν διακόσμησι τοῦ ναοῦ εἶναι καὶ τὰ διάφορα ἱερὰ καλύμματα. Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες σκέπαζαν τὰ ξόανα καὶ τὰ ἀγάλματα μὲ διάφορους πέπλους. Οἱ Ἑβραῖοι χρησιμοποιοῦσαν στὴ Σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου καὶ στὸν ναὸ τῶν Ἱεροσολύμων τὰ «καταπετάσματα», «κατακαλύμματα» καὶ «ἐπικαλύμματα», ποὺ ἦταν κατασκευασμένα ἀπὸ ὑάκινθο, πορφύρα καὶ βύσσο. Καὶ οἱ Χριστιανοὶ χρησιμοποιοῦν μέσα στὸν ναὸ διάφορα προκαλύμματα, ἄμφια, ἀμφιάσματα ἢ ἀπλώματα.

Τὸ ἀρχαιότερο βεβαίως κάλυμμα τῆς ἁγίας Τραπέζης ἦταν ἓνα καὶ μόνο : λευκὴ ὀθόνη ἀπὸ λινὸ σὲ σχῆμα τραπεζομάντηλου. Ἡ ὀθόνη αὐτὴ ξεδιπλωνόταν πάνω στὴν ἁγία Τράπεζα, ὡσάκις ἐπρόκειτο νὰ ἱεουργηθῇ τὸ μυστήριον τῆς Θ. Εὐχαριστίας. Τὶς ἄλλες ὥρες ἡ ὀθόνη αὐτὴ φυλασσόταν διπλωμένη καὶ τυλιγμένη μέσα στὸ ἱερὸ θυσιαστήριον. Ἐπειδὴ δὲ στὴ Θ. Εὐχαριστία μᾶς μεταδίδεται τὸ Σῶμα καὶ τὸ Αἷμα τοῦ Κυρίου, γι' αὐτὸ ἡ ὀθόνη αὐτὴ δὲν ἄργησε νὰ παραλληλισθῇ πρὸς τὸ καθαρὸ σεντόνι, μέσα στὸ ὁποῖο ὁ εὐσχήμων βουλευτὴς τύλιξε τὸ ἄχραντο σῶμα τοῦ Κυρίου. Ἐτσι ἐξηγεῖται γιὰ τὴν ὀθόνη ὠνομάσθηκε «σινδῶν», ὅπως μαρτυρεῖ τὸν 5ον αἰῶνα ὁ Ἰσίδωρος ὁ Πηλουσιώτης.

Μὰ γρήγορα ἡ «σινδῶν» δὲν θεωρήθηκε ἀρκετὴ. Ὅταν ἀναπτύχθηκε ἡ πολυτέλεια στοὺς ναοὺς, οἱ Χριστιανοὶ ἄρχισαν νὰ στολίζουν καὶ τὸ ἱερὸ θυσιαστήριον. Ὁ αὐτοκράτωρ Κωνσταντῖος τὸ ἐστόλισε μὲ χρυσοῦφानτα καλύμματα, ποὺ εἶχαν ἐπάνω τους καὶ πολύτιμες πέτρες. Πλούσιες δὲ καὶ εὐγενεῖς Χριστιανὲς χάριζαν στοὺς ναοὺς πολύτιμα ὑφάσματα γιὰ τὸν στολισμὸ τοῦ ἱεροῦ βήματος καὶ θυσιαστηρίου. Τέτοια ὑφάσματα π.χ. χάρισε στοὺς ναοὺς ἡ εὐλαβεστάτη καὶ «αἰδεσιμωτάτη» διάκονος Ὀλυμπιάς, ποὺ συνέδεσε τὴν δρᾶσί της μὲ τὸν ἱερὸ Χρυσόστομο.

Ἔτσι ὕστερ' ἀπὸ λίγο ἢ εὐσεβῆς συνήθεια ξαπλώνεται καὶ «ἡ ἀλουργίς τοῦ σεπτοῦ θυσιαστηρίου» περιβάλλει σὰν δεῦτερο κάλυμμα τὸν Ἀναίμακτο Βωμό. Ἡ ἀρχικὴ «σινδών», πού εἶναι πιά κρυμμένη κάτω ἀπ' τὴν ἀλουργίδα, παίρνει στοὺς κατοπινοὺς χρόνους τὸ ὄνομα τοῦ κατὰ σάρκα ἢ κατὰ σαρκίου. Ἡ ἀλουργίς ὀνομάζεται τραπεζοφόρον ἢ ἐνδυτὴ καὶ φέρνει στὴ μνήμη μας εἴτε τὸν κόλπο τῆς Θεοτόκου, στὸν ὁποῖο γαλουχήθηκε ὁ Σωτὴρ, εἴτε τὰ ἱμάτια τοῦ Χριστοῦ, πού ἄστραφταν ἀπὸ φῶς κατὰ τὴν ἐνδοξὴ μεταμόρφωσί του πάνω στὸ Θαβώρ.

Μὲ τὴν πάροδο τοῦ χρόνου, ἐπειδὴ ἡ «σινδών» κατακαλύφθηκε ἀπὸ τὴν «ἐνδυτὴν» καὶ μεταβλήθηκε σὲ «κατασάρκιον», δημιουργήθηκε καὶ τρίτο κάλυμμα, λιγὸ καὶ σὲ σχῆμα μαντηλιοῦ, μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ ἐκτελεῖται πάνω σ' αὐτὸ τὸ ἔργο τῆς πρωταρχικῆς «σινδόνης». Αὐτὸ ὀνομάσθηκε εἰλιτόν ἢ εἰλητόν. Τέλος πάνω στὴν ἁγία Τράπεζα δημιουργήθηκε καὶ τέταρτο κάλυμμα, τὸ ἀντιμήνσιον, πού σιγὰ σιγὰ ξεπέρασε σὲ ἀξία τὸ εἰλητόν.

Ὅταν παλαιότερα πολλὲς ἀπ' τὶς ἅγιες τράπεζες σκεπάζονταν ἀπὸ «κιβώριον», κρεμόταν ἀπ' τὰ τέσσαρα ἄκρα του τὸ καταπέτασμα ἢ τετράβηλον. Αὐτό, κατὰ τὴν ὥρα τῆς μετουσιώσεως τῶν Θείων Δώρων, σκέπαζε τὸν ἱερέα ἀπ' τὰ μάτια τοῦ λαοῦ, πού παρακολοῦθοῦσε τὴ θεία μυσταγωγία διὰ μέσου τοῦ κιγκλιδώματος.

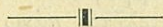
Ἐπειδὴ ὅμως οἱ περισσότερες ἀπ' τὶς ἅγιες τράπεζες δὲν σκεπάζονταν κ' ἀπὸ κιβώριον, γι' αὐτὸ μπῆκαν σὲ χρῆσι τὰ βῆλα τῶν βημοθύρων, πού σιγὰ-σιγὰ ἐπεκράτησαν σ' ὅλους τοὺς ναοὺς. Τὸ «τετράβηλον» τῆς ἁγίας Τραπέζης ἀντικαταστάθηκε μὲ τὸ μεγαλύτερο ἀπ' τὰ τρία ἐκεῖνα δισκοποτηροκαλύμματα ἢ «ἅγια σπάργανα», πού μέχρι σήμερα ὀνομάζεται ἀήρ. Ὁ τιναγμός καὶ ὁ κραδασμός τοῦ «ἀέρος» πάνω ἀπ' τὰ τίμια Δῶρα τὴν ὥρα, πού ἀπαγγέλλεται τὸ Σύμβολον τῆς Πίστεως, ἐξηγεῖται ἀπ' τὸ γεγονός, ὅτι παλαιότερα τὴν ὥραν αὐτὴ ἐπεφτε πάνω στὸ κεφάλι τοῦ ἱερουργοῦντος τὸ καταπέτασμα, πού κρεμόταν ἀπ' τὸ «κιβώριον». Καὶ καθὼς ἐπεφτε, φυσικὰ κραδαζότανε πάνω στὸ σκυμμένο κεφάλι του. Αὐτὸ φαίνεται καλύτερα σήμερα στὴν ἀρχιερατικὴ λειτουργία, πού οἱ ἱερεῖς κρατᾶνε ἀνοικτὸ τὸ κάλυμμα αὐτὸ καὶ τὸ σείουν πάνω ἀπ' τὸ σκυμμένο κεφάλι τοῦ Ἀρχιερέως.

Ἀπ' τὸ 13ον αἰῶνα τὸ σπουδαῖο αὐτὸ ἄμφιον, πού ἀπὸ καταπέτασμα καὶ τετράβηλο ἐξελίχθηκε σὲ κάλυμμα καὶ ἀέρα, μεταμορφώνεται καὶ μετατρέπεται σὲ ἐπιτάφιον. Γι' αὐτὸ κατὰ

τὴν Μεγάλῃ Εἴσοδο μεταφέρεται θριαμβευτικὰ μὲ πομπὴ καὶ παράταξι.

Ἔτσι παίρνει συγχρόνως καὶ τὴ μορφή ἑνὸς λαβάρου, ποῦ ὅλο γίνεται καὶ πιὸ μεγάλο. Στολίζεται ἀπὸ εἰκόνες χρυσοκέντητες, σχετικῆς μὲ τὸν ἑνταφιασμὸ τοῦ Χριστοῦ, καὶ συνοδεύει τὸν Βασιλέα τῆς δόξης, ποῦ βαδίζει πρὸς τὸ Πάθος καὶ τὴν Ταφήν. Πολλὰ χρόνια ἐμφανίζεται σὰν ἱερὴ σημαία στὸ μέσο τοῦ Χερουβικοῦ ὕμνου. Σιγὰ-σιγὰ ὁμως ἐπικρατεῖ πάλι ἡ πιὸ ταπεινὴ ὄψις τοῦ ἀέρος. Ὁ ἀήρ-ἐπιτάφιος ἐμφανίζεται μιὰ φορὰ μόνο στὸ χρόνο, κατὰ τὴ Μεγάλῃ δηλ. Παρασκευῇ. Τότε οἱ ἱερεῖς σὰν ἄλλοι εὐσχήμονες βουλευταὶ τὸν περιφέρουν καὶ τὸν δεῖχνουν μέσα στὸν ναό.

(Κατὰ τὸν ἀείμνηστον Πρωτοπρ. Κωνσταντῖνον Καλλίνικον)

Ο ΜΕΓΑΛΟΣ ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΟΙ ΚΛΗΡΙΚΟΙ, ΚΑΘΟΔΗΓΗΤΑΙ ΚΑΙ ΠΑΡΗΓΟΡΙΑ ΤΗΣ ΝΕΟΤΗΤΟΣ ΠΟΥ ΠΡΟΣΦΕΥΓΕΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ἙΞΗΝΗΝ, ΓΗΝ ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΩΝ ΚΑΛΩΝ ΙΕΡΕΩΝ

Τὰ μεγάλα ὑπερωκεάνεια, ποῦ ξεκινοῦν, τὸ ἕνα κατόπι τοῦ ἄλλου, γιὰ τίς μακρινῆς ὑπερόντιες πολιτεῖες, ὅλο καὶ μεταφέρουν, πρὸς νέες πατρίδες, ἕνα πλῆθος ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴ νεότητα. Ἡ λαχτάρα τῆς δημιουργίας μιᾶς ζωῆς καὶ τῆς ἐπιτυχίας, ὀγκώνει ὁλοένα τὸ κύμα τῆς φυγῆς πρὸς τὴν ξενητείαν, μακρὰ ἀπ' τὴν γενέτειρα. Ἡ Ἑλληνικὴ πατρίδα ἀποχωρίζεται τὰ τέκνα τῆς αὐτὰ μὲ πόνο, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν ἐλπίδα ἑνὸς νόστου. Ἀκλόνητη ἢ Ἰθάκη, πάντοτε μὲ τὸν καπνὸ ποῦ θὰ ἀναθρόσκη ἀπὸ τίς γωνιῆς τῶν σπιτιῶν τῆς, θὰ φέρη κάποτε πίσω πρὸς αὐτὴν τὰ ξενητεμμένα ἑλληνικὰ νεῖατα. Στὸ ξεκίνημά τους πρὸς τίς νέες ὑπερόντιες πατρίδες τους, ξεπροβοδίζει αὐτὰ μὲ τίς εὐχῆς καὶ τίς εὐλογίαις τῆς ἢ Ἐκκλησίας. Καὶ ἀκολουθεῖ τὰ τέκνα αὐτὰ τῆς ἑλληνικῆς πατρίδος μὲ τὴν χριστιανικὴ τῆς σιὰ καὶ συμπαράστασι. Πολύτιμος ἢ συμπαράστασις αὐτῆ τῆς Ἐκκλησίας σ' ὅσους αἰσθάνονται τὸν ἑαυτὸ τους μακρὰ ἀπὸ τὴν ἐλεύθερη πατρίδα τους καὶ ἀπὸ τὸ περιβάλλον τὸ οἰκογενειακὸ τους. Ἡ θρησκεία ἀπεδείχθη πάντοτε ὡς μία παρηγοριὰ καὶ ἀνακούφισις. Ἡ ψυχικὴ ἀνάτασις πρὸς τὰ θεῖα ἀποτελεῖ πάντοτε τὴν καλλίτερη ἐνίσχυσι πρὸς ἀντιμετώπισι καὶ τῶν πλέον ἀντιξῶν περιστάσεων. Οἱ Ἑλ-

λγνες μετανάστες ἀγκάλιασαν πάντοτε τὴν θρησκεία ὡς ἀχώριστον βοηθὸν καὶ τὸ θρησκευτικὸ τοὺς αἰσθημα ἔδοκίμασε πάντοτε μιὰ ἀθέλητη ἴσως ἀνύψωσιν. Ἡ Ἐκκλησία δὲν ἔπαυσε νὰ βοηθῇ μὲ τὰ μέσα τῆς τὴν θρησκευτικότητα αὐτὴν τῶν ξηνητεμμένων πνευματικῶν τῆς τέκνων. Λειτουργὸς τοῦ ὕψιστου συνοδεύει αὐτοὺς στὸ ὑπερπόντιο ταξίδι τους, πρὸς τίς ξένες καὶ ἀγνωστες ἀκόμη δι' αὐτοὺς πολιτεῖες. Ἡ παρουσία τοῦ ἀντιπροσώπου τῆς ἐκκλησίας μέσα εἰς τὴν θλιμμένη ἀτμόσφαιρα τῆς ἀγωνίας διὰ τὴν αὔριον δημιουργεῖ μίαν ψυχικὴν τρυφερότητα καὶ μίαν αἰσιοδοξίαν δι' ἓνα καλλίτερο μέλλον. Οἱ λόγοι τοῦ συνοδοῦ κληρικῶ κλείουν μέσα των κάτι τὸ βαλσαμικόν. Ἐνσταλάζουν τὴν ἐνθάρρυνσιν καὶ τὴν ἐλπίδα. Αἰσθάνονται οἱ ξηνητεμμένοι μέσα εἰς τὸν ἐσωτερικόν τους κόσμον αὐτὸν τὸν ἴδιο τὸ Θεόν. Καὶ ἡ συμπαράστασις αὐτῆ τῆς Ἐκκλησίας δὲν σταματᾷ μὲ τὸ τέρμα τοῦ μακροῦ ὑπερποντίου ταξιδίου. Παντοῦ ἡ παρουσία τοῦ ἱερέως μέχρι τῆς τελείας τακτοποιήσεως τῶν ξηνητεμμένων Ἑλλήνων προσφέρει τὴν μεγαλύτερη ὑπηρεσία. Δυστυχισμένοι ὅσοι ἠθέλησαν ἢ καὶ θὰ θελήσουν νὰ ἀδιαφορήσουν πρὸς τὴν θρησκεία καὶ τὴν παρουσίαν τῶν ἐκπροσώπων τῆς μεταξὺ αὐτῶν! Ἐγκατάλειψις τῆς πίστεως πρὸς αὐτὴν ἔχει ὡς συνέπειαν παραστράτημα στὸν δρόμο τῆς καινούργιας ζωῆς τους.

* *

Αὐτὴ ἡ παρουσία καὶ συμπαράστασις τῆς Ἐκκλησίας καὶ στὶς πλέον ἀπομακρυσμένες χῶρες, στὶς ὁποῖες προσφεύγει ἡ ἑλληνικὴ νεότης, ἀποτελεῖ τὸν πολυτιμώτερο συντελεστὴ τῆς ἐπιτυχίας. Φωτίζει καὶ καθοδηγεῖ πάντοτε καὶ παντοῦ ὁ λειτουργὸς τοῦ Ὑψίστου. Καὶ μακριὰ ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴν του πατρίδα καὶ ὁ Ἕλληνας κληρικὸς αἰσθάνεται πληρέστατα τὴν μεγάλη ἀποστολή του. Πρωτοστάτης αὐτὸς κάθε ἑλληνικῆς ἐκδηλώσεως εἶναι ὁ «μπουρλοτιέρης» τοῦ ἔθνικοῦ αἰσθήματος. Ἀπόστολος τῆς θρησκείας καὶ τοῦ ἔθνους μαζί. Αὐτὴ ἡ διπλῆ του ὑπόστασις τὸν ἐξυψώνει στὰ μάτια καὶ τὴν συνείδησι. Καὶ τὸν ἐμφανίζει ὡς ἓνα ποιμένα, πρὸς τὸν ὁποῖον ὑπακούει μὲ σεβασμὸ καὶ μὲ ἐκτίμησι τὸ ποιμνίον του κάθε κοινωνικῆς τάξεως. Ἔτσι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἀποκτᾷ εἰς τὸ σύνολόν τῆς ἓνα γόητρο ἀπὸ τὴν ἀκτινοβολία τοῦ ὁποῖου κινεῖται καὶ σταδιοδρομεῖ ὁλόκληρο τὸ τμήμα τοῦ Ἑλληνισμοῦ ποὺ ἀναγκάσθηκε νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν γενέτειράν του. Κάθε ἐκκλησία ποὺ ἀνεγείρεται σημαίνει καὶ ἰσχυροποίησιν τῶν θρησκευτικῶν καὶ ἔθνικῶν αἰσθημάτων τῶν ξηνητεμμένων. Ἡ Ἐκκλησία μὲ τὰς λειτουργίας τῆς, μεγάλας ἢ μικρὰς ἀδιάφορον, ἐξακολουθεῖ νὰ κρατῇ ἀναλλοίωτη τὴν φυλετικὴ ἔκφρασι τῶν

χιλιάδων ξενητευμένων Ἑλλήνων. Ἱεουργοὶ καὶ διδάσκαλοι μαζί οἱ Ἕλληνες κληρικοὶ ὑψώνουν παντοῦ τὴν σημαία τῶν ἑλληνικῶν ἰδανικῶν καὶ ἡ φωνή των ἀποτελεῖ συναγερμὸν κάθε ἑλληνικῆς ψυχῆς δι' ἀνάτασιν πρὸς τὸ καθῆκον. Ἡ «ξένη γῆ» θὰ παραμένῃ πάντοτε συνυφασμένη μετὰ τὴν ἀποστολὴ τῆς Ἐκκλησίας ὡς ὄργανου θρησκευτικοῦ, πνευματικοῦ, ἔθνικοῦ καὶ ἐκπολιτιστικοῦ. Ἔργο τῶν καλῶν κληρικῶν ἡ ἀρμονικὴ συνεργασία καὶ ἡ ἐνότης σὲ κάθε ἑλληνικὴ κοινότητα. Καὶ ὁ στενὸς σύνδεσμος τῶν λειτουργῶν τοῦ ὑψίστου μετὰ τὴν οἰκογένεια τὴν ἑλληνικὴ εἰς τὴν «ξένην γῆν» σφυρηλατεῖ διαφορετικούς δεσμοὺς καὶ συνθέτει μίαν ἄλλη ἀτμόσφαιρα. Πλησιάζουν περισσότερο πρὸς τὴν θρησκεία οἱ ξενητευμένοι χριστιανοὶ καὶ ἡ θρησκεία καθὼς μπαίνει περισσότερο ἐλεύθερα εἰς τὰ σπίτια των διὰ τῶν λειτουργῶν τῆς ἀπλώνει εὐρύτερη καὶ ἀποδοτικώτερη τὴν εὐλογία τῆς.

* *

Τὸ πλῆθος τῆς Ἑλληνικῆς νεότητος, ποὺ μεταφέρουν τώρα τὸν τελευταῖο καιρὸ πρὸς τίς νέες ὑπερπόντιες πατρίδες τους τὰ μεγάλα ὑπερωκεάνεια ποὺ ξεκινοῦν τὸ ἓνα κατόπιν τοῦ ἄλλου, θὰ ἀντιληφθῆ καὶ αὐτὸ κάποτε τὴν μεγάλη συμβολὴ τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν δημιουργίαν τῆς καινούργιας ζωῆς του. Ἡ ἀτμόσφαιρα τῆς «ξένης» γῆς καὶ αἱ συνθήκαι τοῦ βίου θὰ φέρουν πρὸς τὴν θρησκεία τὰ ξενητευμένα Ἑλληνοπούλα. Ὅσον δὲ καὶ ἀν προκαλοῦν πόρωσι τῆς συνειδήσεως τὰ ὑλιστικὰ ἀγαθὰ, στὴν ψυχὴ ὡς τόσο καὶ τὴν ζωὴ τοῦ Ἑλλήνος τῆς ξένης γῆς ἡ θρησκεία θὰ στέκη ὑψηλὰ καὶ θὰ κρατῆ ἀσάλευτα τὰ ἰδανικά, τὰ ἑλληνικά καὶ τὰ χριστιανικά. Ὁ παπᾶς θὰ συνδεθῆ τόσο μετὰ τὴν ζωὴν του, ὥστε θὰ τοῦ μένῃ πάντοτε καὶ κατὰ τὴν εὐτυχῆ στιγμήν τῆς γλυκειᾶς του ἐπιστροφῆς πρὸς τὴν Ἰθάκην—τὴν ἑλληνικὴν πατρίδα—μετὰ τὸν ἀναθρώσκοντα ἀπὸ τίς γωνιὰς τῶν σπιτιῶν καπνὸν ὡς μιὰ ζωερὴ ὑποβλητικὴ ἀνάμνησις. Ἡ εὐλογία καὶ ἡ εὐχὴ μετὰ τίς ὁποῖες προπέμπει ἡ Ἐκκλησία τὰ ἐγκαταλείποντα τὴν ἑλληνικὴν πατρίδα τους τέκνα ἀποτελεῖ τὸν ἀρραβῶνα τῆς μεγάλης συμπαραστάσεως τῆς Ἐκκλησίας στὴν σταδιοδρομίαν τῆς καινούργιας ζωῆς των. Καὶ οἱ συνοδοὶ τῶν ταξιδίων των κληρικοὶ χρησιμεύουν ὡς οἱ πλοηγοὶ πρὸς τὸν λιμένα τῆς εὐτυχίας καὶ τῆς Χριστιανικῆς εὐδαιμονίας.

ΒΑΣ. ΗΛΙΑΔΗΣ

«Οἱ ἱερεῖς εἶναι πολυτιμότεροι καὶ ἀπ' τοὺς γονεῖς. Γιατὶ ἐκεῖνοι μὲν μᾶλλον γέννησαν ἀπὸ αἷμα καὶ θέλῃσι σαρκική, ἐνῶ αὐτοὶ εἶναι αἴτιοι τῆς ἀναγεννήσεως, τῆς ἀληθινῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς κατὰ χάριν υἱοθεσίας».

(Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος)

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΦΙΛΙΠΠΟΣ

Μεγάλη είναι ἡ χθεσινὴ ἑορτὴ, πού ἀποτελεῖ καὶ τὴν τελευταία ἡμέρα πρὶν ἀπὸ τὴν νηστεία τῶν Χριστουγέννων. Εἶναι σὰν ἡμέρα Ἀπόκρεω καὶ τιμᾷ μίαν προσωπικότητα κορυφαίαν τοῦ Χριστιανισμοῦ : τὸν Ἀπόστολον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ Φίλιππον, ὁ ποῖος εἶναι καὶ ἀπὸ τοὺς πρώτους μαθητάς, πού ἐκάλεσε στὸ πλευρό του ὁ Θεάνθρωπος. Δὲν εἶναι ἡμέρα ἀργίας ἢ χθεσινὴ, ἀλλ' εἶναι σπουδαία ἑορτὴ καὶ ἡμέρα Ἀπόκρεω. Ὅπως λέει ὁ λαός μας :

«Ὁ φτωχὸς ὁ Φίλιππας
ὄλη μέρα δούλευε
καὶ τὸ βράδι ἀπόκρευε».

Δὲν ἔχει ὅμως ἀκριβῆ ἀπόδοση τὸ λαϊκὸ ρητό. Γιατὶ δὲν πρόκειται ἐδῶ γιὰ τὸν ἐνδοξο τοῦ Χριστοῦ μαθητὴ καὶ Ἀπόστολο, ἀλλὰ πρόκειται γιὰ τὸν Ὀρθόδοξο Χριστιανό, πού καὶ ἐργάζεται κατὰ τὴν χθεσινὴν ἡμέρα, ἀλλὰ ταυτόχρονα καὶ ἑορτάζει.

*

Ἄλλ' ἄς ἰδοῦμε τώρα πῶς ἐμφανίζεται στὸ Ἱερὸν Εὐαγγέλιον καὶ στίς ἄλλες πηγές ἢ μορφή καὶ τὸ ἔργο τοῦ Ἀποστόλου Φιλίππου, πού εἶναι ἓνας ἀπὸ τοὺς δώδεκα μαθητάς τοῦ Κυρίου.

Ἀπὸ διάφορα σημεῖα τῶν ἱερῶν κειμένων γίνεται φανερόν ὅτι ὁ Φίλιππος εἶχε σχέσεις μὲ Ἕλληνας καὶ τελευταῖα ἀπὸ Ἕλληνας ἐφονεύθη μὲ τρόπον μαρτυρικόν καὶ φρικιαστικόν. Ἐχει ἀκόμη καὶ Ἑλληνικὸν ὄνομα, γιατί Φίλιπποι ὑπῆρξαν καὶ βασιλεῖς τῆς Μακεδονίας καὶ ἄλλοι παλαιοὶ Ἕλληνας. Ὡστόσο δὲν φαίνεται νὰ ἦτο Ἕλληνας. Ἦτο Ἑβραῖος ἀπὸ Βηθσαϊδὰ τῆς Γαλιλαίας.

Ὅπως ἀναφέρει τὸ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγέλιον, ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐπῆγε στὴ Γαλιλαία κ' ἐκεῖ εὗρηκε τὸν Φίλιππο καὶ τοῦ εἶπε: «Ἀκολούθησέ με». Καὶ ὁ Φίλιππος ἀπὸ τότε πιστὸς τὸν ἀκολουθοῦσε καὶ ἄκουε τίς διδασκαλίας του. Ἐξηγεῖ προσέτι ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης ὅτι ὁ Φίλιππος ἦταν ἀπὸ τὴν Βηθσαϊδὰ καὶ ὅτι ἡ πολιτεία αὐτῆ ἦταν καὶ πατρίδα τοῦ Ἀνδρέου καὶ τοῦ Πέτρου (Ἰωάνν. Α' 44-46). Ἄλλ' ὁ Φίλιππος δὲν ἔγινε μόνον αὐτὸς πιστὸς στὸν Χριστό. Ἦθελε νὰ φέρῃ μαζὶ στὴν νέαν πίστη καὶ τὸν φίλο του Ναθαναήλ. Τρέχει λοιπὸν καὶ βρῖσκει τὸν φίλο του καὶ τοῦ λέει ἐνθουσιασμένος :

— Ἐκεῖνος, πού γι' αὐτὸν ἔγραψεν ὁ Μωϋσῆς στὸν Νόμο

καὶ οἱ Προφῆτες, ζῆ ἐδῶ. Τὸν βρήκαμε. Εἶναι ὁ Ἰησοῦς, ὁ γυιὸς τοῦ Ἰωσήφ ἀπὸ τὴν Ναζαρέτ.

Μὰ ὁ Ναθαναὴλ ἦταν δυσκολόπιστος κ' εἶχε κακὲς προκαταλήψεις γιὰ τὴν Ναζαρέτ. Κ' εἶπε στὸν Φίλιππο :

— Ἀπὸ τὴν Ναζαρέτ μπορεῖ νὰ βγῆ κάτι καλό;

Μὲ πεποίθηση τότε ὁ Φίλιππος τοῦ εἶπε :

— Ἐρχου καὶ ἴδε !

Ἔσπευσε λοιπὸν καὶ ὁ Ναθαναὴλ ν' ἀκούσῃ τὰ θεῖα λόγια τῆς διδασκαλίας τοῦ Χριστοῦ. Καὶ ὁ Ἰησοῦς, ὅταν τὸν εἶδε νὰ πηγαίνει πρὸς αὐτόν, εἶπε :

— Ἴδε ἀληθῶς Ἰσραηλίτης, ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστι.

Εἶχε καταλάβει ὁ Χριστὸς πῶς ὁ Ναθαναὴλ ἦταν ἄνθρωπος εἰλικρινής. Μὰ ἐκεῖνος ἔμεινε κατάπληκτος. Πῶς τὸν ἐγνώριζεν ὁ Χριστός;

— Ἀπὸ ποῦ μὲ ξέρεις; ἐρώτησε.

Καὶ ὁ Ἰησοῦς τοῦ εἶπε :

— Πρὶν νὰ σὲ κράξῃ ὁ Φίλιππος, σὲ εἶδα ποῦ ἦσουν κάτω ἀπὸ τὴν συκιά.

Φωτίστηκε τότε ὁ νοῦς τοῦ Ναθαναὴλ, γιὰτὶ εἶδε πῶς ὁ Χριστὸς ἦταν καρδιογνώστης. Καὶ ἀνέκραξε :

— Ραββί, σὺ εἶσαι ὁ γυιὸς τοῦ Θεοῦ, σὺ εἶσαι ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ!

Καὶ τοῦ ἀπεκρίθη τότε ὁ Ἰησοῦς, ὅπως ἀκριβῶς τὰ γράφει ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης :

«Ὅτι εἶπον σοι, εἶδον σε ὑποκάτω τῆς συκῆς πιστεύεις; Μείζω τούτων ὄψει. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε τὸν οὐρανὸν ἀνεφρότα, καὶ τοὺς ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ καταβαίνοντας ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου» (Ἰωάνν. Α' 51-52).

Ἀπὸ κείνη τὴν ἡμέρα ὁ Φίλιππος καὶ ὁ Ναθαναὴλ ἔγιναν πιστοὶ Χριστιανοί.

*

Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶχεν ἰδιαιτέρη φιλία κ' ἐμπιστοσύνη στὸν Φίλιππο, γιὰτὶ τὸν ἐρωτοῦσε συχνὰ γιὰ διάφορα ζητήματα. Καὶ ὅταν ἀνέβῃ στὸ βουνὸ καὶ τὸν ἀκολουθοῦσε λαὸς πολὺς καὶ σκέφθηκε ὅτι αὐτὸς ὁ κόσμος πρέπει κάτι νὰ φάῃ, τὸν Φίλιππο ἐρώτησε :

— Ἀπὸ ποῦ θ' ἀγοράσουμε ψωμί γιὰ νὰ φάῃ τόσος κόσμος;

Αὐτὸ ὅμως ὁ Χριστὸς τῷλεγε μονάχα γιὰ νὰ δοκιμάσῃ τὸν Φίλιππο, γιὰτὶ μὲ θαῦμα θὰ ἔτρεφεν ὅλον αὐτόν τὸν κόσμο.

— Διακόσια δηνάρια νὰ δώσωμε γιὰ ψωμί, δὲν φθάνουνε οὔτε γιὰ νὰ πάρῃ ἓνα κομματάκι καθένας! εἶπεν ὁ Φίλιππος.

Ὅπως ξεύρουμε ἀπὸ τὸ Εὐαγγέλιον, ἀκολούθησε τὸ θαῦμα: ἀγόρασαν 5 κριθαρένια ψωμιὰ καὶ 2 ψάρια καὶ μ' αὐτὰ ὁ Χριστὸς ἔκαμε νὰ χορτάσουν 5000 ἄνθρωποι! Καὶ ἀφοῦ ὅλοι ἐχώρτασαν, οἱ μαθηταὶ τοῦ Κυρίου ἐμάζεψαν τὰ ἀπομεινάρια κ' ἐγέμισαν 12 κοφίνια μὲ τὰ κομμάτια... (Ἰωάνν. ζ', 13).

*

Μὲ τὸν Ἀπόστολον Φίλιππον συνδέεται κ' ἡ πρώτη συνάντησις Ἑλλήνων μὲ τὸν Χριστό. Ὑστερ' ἀπὸ τὴν θριαμβευτικὴν ὑποδοχὴν τοῦ Χριστοῦ στὰ Ἱεροσόλυμα, μὲ τὰ βάρια τῶν φοινίκων, παρουσιάσθησαν στὸ Φίλιππο μερικοὶ Ἕλληνες καὶ ζητοῦσαν νὰ ἴδουν τὸν Ἰησοῦ. Συνενοήθη τότε ὁ Φίλιππος μὲ τὸν Ἀνδρέαν καὶ ἀνάγγειλαν μαζὶ στὸν Χριστὸ ὅτι προσήρχοντο οἱ Ἕλληνες πρὸς αὐτόν. Καὶ τότε εἶπεν ὁ Θεάνθρωπος:

— Ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου! (Ἰωάνν. ιβ' 20-23).

Εἶναι φανερὸ πόσῃν σημασίαν ἔδιναν ὅλοι οἱ Ἕλληνες, στὴ μόρφωσίν τους καὶ στὸν πολιτισμὸν τους. Καὶ πραγματικὰ οἱ Ἕλληνες ἐδόξασαν μέσα στοὺς αἰῶνας τὴν Χριστιανικὴν πίστιν.

*

Καὶ σ' ἄλλο ὅμως σημεῖο τοῦ Εὐαγγελίου κατὰ Ἰωάννην παρουσιάζεται ὁ ἀπόστολος Φίλιππος. Ἀπὸ μίαν ἐρώτησίν του μάλιστα ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς παίρνει ἀφορμὴ νὰ ἐξηγήσῃ τὴν θείαν σχέσιν του πρὸς τὸν Οὐράνιον Πατέρα. Λέγει.

— Ἐγὼ ἐν τῷ Πατρὶ καὶ ὁ Πατὴρ ἐν ἐμοὶ ἐστί. Τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν, ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐ λαλῶ· ὁ δὲ Πατὴρ ὁ ἐν ἐμοὶ μένων αὐτὸς ποιεῖ τὰ ἔργα. Πιστεύσατέ μοι ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί· εἰ δὲ μή, διὰ τὰ ἔργα αὐτὰ πιστεῦτέ μοι. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ κάκεινος ποιήσει, καὶ μείζονα τούτων ποιήσει, ὅτι ἐγὼ πρὸς τὸν Πατέρα μου πορεύομαι, καὶ ὅ,τι ἂν αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, τοῦτο ποιήσω, ἵνα δοξασθῇ ὁ Πατὴρ ἐν τῷ υἱῷ. Ἐάν τι αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐγὼ ποιήσω». (Ἰωάνν. ιδ' 10-13).

*

Ἐμεινε λοιπὸν μαζὶ μὲ τὸν Χριστὸν ὁ Ἀπόστολος Φίλιππος ἕως τὴν ἡμέρα τῆς Ἀναλήψεώς Του. Καί, κατόπιν, μετὰ τὴν ἐπιφοίτησιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ὅποτε ἐχωρίστηκαν οἱ Ἀπόστολοι κ' ἐσκορπίσθησαν γιὰ νὰ κηρύξουν τὸν Χριστιανισμόν, ὁ Φίλιππος ἐκήρυξε στὴν Φρυγίαν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Ἀφοῦ ἔφερε στὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ πλήθη κόσμου, ἐμαρτύ-

ρησε τὸ 87 μ.Χ. στὴν Ἱεράπολιν τῆς Φρυγίας. Ἐκεῖ Ἕλληνες εἰδωλολάτρες τὸν ἔπιασαν, τὸν ἔσυραν κατὰ γῆς, τοῦ ἐτρύπησαν τὰ σφυρὰ καὶ τέλος τὸν ἐκάρφωσαν πάνω στὸ ξύλο. Ἔτσι ἐμαρτύρησεν ὁ Φίλιππος γιὰ τὴν ἀγίαν Χριστιανικὴν πίστιν.

*

Κατὰ τὴν χθεσινὴν ἑορτὴν τοῦ Ἀποστόλου Φιλίππου ψάλλονται εἰς μνήμην του ἐκλεκτοὶ ὕμνοι. Τὸ ἀπολυτίκιον τῆς ἑορτῆς εἶναι ἀπλοῦν:

«Ἀπόστολε ἅγιε Φίλιππε, πρέσβευε τῷ ἐλεήμονι Θεῷ, ἵνα πταισμάτων ἄφεσιν παράσχη ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν».

Τὸ κοντάκιον τῆς ἑορτῆς, σὲ ἦχον πλάγιον δ', συνθεμένον ἀπὸ τὸν μελωδὸν Ρωμανὸν εἶναι τοῦτο:

«Ὁ μαθητὴς καὶ φίλος σου καὶ μιμητὴς τοῦ πάθους σου, τῇ οἰκουμένῃ Θεόν σε ἐκήρυξεν, ὁ θεηγόρος Φίλιππος. Ταῖς αὐτοῦ ἰκεσίαις, ἐξ ἐχθρῶν παρανόμων τὴν ἐκκλησίαν σου, διὰ τῆς Θεοτόκου συντήρησον, πολυέλεε».

ΦΩΤΟΣ ΓΙΟΦΥΛΛΗΣ

ΤΟ Α΄ ΙΕΡΑΤΙΚΟΝ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ ΤΗΣ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΑΡΚΑΔΙΑΣ (ΚΡΗΤΗΣ)

Εἰς τὸ ἐν Μοίραις Ἐπισκοπικὸν Μέγαρον ἐγένετο τὴν 9ην τρέχοντος τὸ πρῶτον Ἱερατικὸν Συνέδριον τῆς Ἱερᾶς Ἐπισκοπῆς Ἀρκαδίας. Οἱ Αἰδεσιμώτατοι Ἐφημέριοι προσῆλθον μετὰ πολλῆς χαρᾶς καὶ προθυμίας, ἵνα ὑπὸ τοῦ νέου αὐτῶν Ποιμενάρχου, Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου κ. Τιμοθέου, λάβωσιν ὁδηγίας καὶ κατευθύνσεις διὰ τὸν τρόπον ἐργασίας καὶ ἀντιμετωπίσεως τῶν πολλαπλῶν προβλημάτων, τὰ ὁποῖα ἀπασχολοῦν αὐτούς.

Κατὰ τὴν συνέλευσιν ταύτην ἐθίγησαν κυρίως τὰ ἐξῆς θέματα: 1) Ἡ προσωπικότης τοῦ Ἱερέως. 2) Ὁ ἡγετικὸς ρόλος τοῦ ἐφημερίου ἐν τῇ κοινωσίᾳ. 3) Ἡ ὀργάνωσις τῆς ἐνορίας. 4) Ἡ ἐν τῷ Ναῷ εὐταξία. 5) Ἡ ὀρθὴ τέλεσις τῆς λατρείας καὶ τῶν μυστηρίων. 6) Ὁ Ἱερεὺς καὶ αἱ ξένοι προπαγάνδαι (αἰρετικοί, σχισματικοί). 7) Μέσα διαφωτίσεως (Κατήχησις, Κήρυγμα, Ἐξομολόγησις).

Τὸ Συνέδριον τοῦτο κατέδειξε τὴν ἀνάγκην ἐπιστρατεύσεως καὶ συντονισμοῦ ὄλων τῶν δυνάμεων τῆς Ἐκκλησίας πρὸς ἐπιτεῦξιν τοῦ σωτηριώδους αὐτῆς ἔργου.

ΔΙΑ ΤΟ ΘΕΙΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

Εἰς τὴν ΙΔ΄ Κυριακὴν Λουκᾶ

(2 Δεκεμβρίου 1956)

Ἐμπόδια εἰς τὴν προσευχὴν

«Οἱ προάγοντες ἐπετίμων αὐτῷ ἵνα
σιωπήσῃ, αὐτὸς δὲ πολλῶ μᾶλλον
ἔκραζεν· υἱὲ Δαυὶδ ἐλέησον με».

Μὲ πονεμένη καρδιά, ἀλλὰ καὶ μὲ πίστιν θερμὴν καὶ ἐλπίδα, ἐφώναζεν ὁ τυφλὸς τοῦ σημερινοῦ Εὐαγγελίου αἰτησάμενος, υἱὲ Δαυὶδ, ἐλέησον ὁ κύριός μου. Μὲ τίς φωνὴς του ὅμως καὶ τίς ἱκεσίες του ἠνωχλήθησαν φαίνεται οἱ ἄνθρωποι οἱ ἀκολουθοῦντες τὸν Σωτῆρα Χριστόν· καὶ ἤρχισαν πολλοὶ νὰ τὸν ἐπιτιμῶν μὲ ἀπότομον τρόπον καὶ νὰ τοῦ λέγουν νὰ σιωπήσῃ καὶ νὰ παύσῃ νὰ φωνάζῃ. Τί μαρτυρεῖ τοῦτο; Μαρτυρεῖ βεβαίως τὴν ἀσπλαγχνίαν καὶ τὴν σκληρότητα τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν ἀπέναντι ἐνὸς πάσχοντος καὶ δυστυχούς. Μαρτυρεῖ ὅμως καὶ ἄτι ἄλλο. Ὅτι δὲν λείπουν ποτὲ τὰ ἐμπόδια καὶ προσκόμματα, προκειμένου νὰ ἐπικοινωνήσῃ κανεὶς μετὰ τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ ζητήσῃ τὸ ἔλεός Του. Ὅπως δηλ. τότε παρενεβλήθησαν εἰς τὸν τυφλὸν ἐμπόδια, ὅταν ἤθελε νὰ ἐπικαλεσθῇ τὴν βοήθειαν τοῦ Σωτῆρος, τοιοῦτοτρόπως συμβαίνει πολλάκις, ἐμπόδια διάφορα νὰ παρακωλύουν τὰς προσευχὰς καὶ τὰς πρὸς Κύριον δεήσεις τῶν χριστιανῶν. Περὶ τῶν ἐμποδίων λοιπὸν τούτων τῆς προσευχῆς θὰ ὁμιλήσωμεν σήμερον.

Καὶ πρῶτον ἂς ἴδωμεν ἀπὸ ποῦ προέρχονται τὰ ἐμπόδια.

1. Πρωτίστως ἐμπόδια παρεμβάλλει ὁ ἑαυτός μας. Ἀπροθυμία, ἀναβλητικότητα, δυσκολία εἰς τὴν συγκέντρωσιν τῆς προσοχῆς, χανώνισις, κούρασσις, ἰδοὺ τὰ συνηθέστερα ἐκ τοῦ ἑαυτοῦ μας ἐμπόδια.

Ἐνῶ εἴμεθα πρόθυμοι εἰς φλυάρους πολλάκις συνομιλίας καὶ δὲν κουραζόμεθα μὲ πολυώρους συζητήσεις· ἐνῶ οὐδέποτε ἀναβάλλομεν χωρὶς λόγον τὰς συνεντεύξεις μας, μὲ πρόσωπα ποὺ μᾶς ἀγαποῦν καὶ τὰ ἀγαπῶμεν, διὰ τὴν προσευχὴν φαινόμεθα ἀπρόθυμοι. Ἄλλ' ἢ ἀναβολὴ σημαίνει ἔλλειψιν ἀγάπης πρὸς τὸν Θεόν, καθὼς καὶ ἡ ἀπροθυμία ἐν γένει.

Ἐνῶ δὲ προσέχομεν πολὺ, ὅταν συνδιαλεγώμεθα ἰδίως μὲ πρόσωπα ἐπίσημα, πῶς νὰ δικαιολογηθῇ ἡ ἔλλειψις προσοχῆς καὶ αὐτοσυγκεντρώσεως κατὰ τὴν ὥραν τῆς μετὰ τοῦ Θεοῦ ἐπικοινωνίας μας; Ἄλλ' οὔτε ἐπιτρέπεται νὰ προφασισώμεθα ὅτι εἰς τὸ καθήκον τῆς προσευχῆς μᾶς γίνονται αἱ ἐργασίαι μας ἐμπόδιον. Ὅταν ὑπάρχη θέλησις, ὅλα οἰκονομοῦνται ὅπως πρέπει.

2. Ἐπειτα ἐμπόδια παρεμβάλλει ὁ ἐχθρὸς τῆς σωτηρίας μας, ὁ διάβολος. Αὐτὸς κατὰ τὴν προσευχὴν φέρει εἰς τὸν νοῦν ὅλας τὰς ἐργασίας καὶ τὰς ὑποθέσεις. Συγκεντρώνει ὅλας τὰς φροντίδας· προβάλλει τὰς λύσεις τῶν προβλημάτων, ποὺ μᾶς ἀπασχολοῦν. Σηκώνει κοινορτὸν σκέψων καὶ λογισμῶν — ἀκόμη καὶ ἀμαρτωλῶν καὶ βλασφημῶν πολλάκις — διότι γνωρίζει τὴν σπουδαιότητα τῆς προσευχῆς καὶ θέλει νὰ ματαιώσῃ τὴν ἐπικοινωνίαν μὲ τὸν Θεόν.

3. Ἄλλα ἐμπόδια προέρχονται ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους. Πολλοὶ ἐνοχλοῦνται νὰ βλέπουν τοὺς ἄλλους νὰ προσεύχωνται. Πειράζονται καὶ πειράζουσι. Ἐκχύνουσι τὰς εἰρωνίας των. Ἡ ἐξασκοῦν τὴν αὐστηρὰν ἐξουσίαν των. Ὅσα ἄτομα εὐσεβῆ εὐρίσκονται εἰς οἰκογενείας ἀντιθέτου πνεύματος, γνωρίζουσι ἐκ πείρας πόσον μέγα ἐμπόδιον γίνονται οἱ οἰκεῖοι των. Καὶ ὅσοι λογαριάζουσι τὰς κρίσεις τοῦ κόσμου, ἔχουν πείραν πόσον τοὺς ἐμποδίζουσι νὰ ἐκτελέσωσι τὸ καθήκον τοῦ ἐκκλησιασμοῦ καὶ τῆς προσευχῆς.

‘Ο Θεός επιτρέπει τὰ ἐμπόδια ταῦτα διὰ νὰ δοκιμασθῆ ἡ πίστις καὶ ἡ ἐπιμονή μας. Τί θὰ γίνῃ λοιπόν; Πῶς θὰ ὑπερνικηθοῦν τὰ ἐμπόδια ταῦτα; Ἐκαστον ἀναλόγως τῆς φύσεώς του. Γενικῶς ὁμως ἀπαιτεῖται ἐπιμονή καὶ βία ἐπὶ τοῦ ἑαυτοῦ μας, κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ τυφλοῦ. «Αὐτὸς δὲ πολλῶ μᾶλλον ἔκραζεν, υἱὲ Δαυὶδ, ἑλέησόν με».

1. Ὅταν αἰσθανώμεθα τὸν ἑαυτὸν μας ἀπρόθυμον καὶ νωθρόν, πρέπει νὰ τὸν βιάζωμεν καὶ νὰ ἐπιμένωμεν. Ποτὲ νὰ μὴ ἐνδίδωμεν, νὰ μὴ ἀναβάλλωμεν καὶ νὰ μὴ προσευχώμεθα ψυχρῶς καὶ μὲ χαυνότητα ψυχῆς. Ὅπως ὁ μὴ ἔχων ὄρεξιν βιάζει τὸν ἑαυτό του καὶ τρώγει διὰ νὰ μὴ ἐξαντληθῆ καὶ ἀποθάνῃ. Καὶ ἡ προσευχὴ εἶναι τροφή τῆς ψυχῆς ἀναγκαία καὶ ἀπαραίτητος. Ἐξ ἄλλου ὅταν τὸν χρόνον μας τὸν ἐκδαπανῶμεν ὀλόκληρον εἰς τὰς ἐργασίας μας, πάλιν ἂς βιάσωμεν τὸν ἑαυτὸν μας ὥστε «καὶ τοῦτο ποιῆσαι κακεῖνο μὴ ἀφιέναι». Ἐξοικονομήσῃς ἄλλης ἀσκόπου πολλάκις δαπάνης χρόνου εἶναι πάντοτε δυνατὴ καὶ ἐπιβεβλημένη, χάριν τοῦ καθήκοντος τῆς προσευχῆς. Ὅταν δὲ ὁ διάβολος φέρῃ εἰς τὸν νοῦν, κατὰ τὴν ὥραν τῆς προσευχῆς, ἄλλας σκέψεις, ἂς ἐδιώκωμεν μὲ θέλησιν καὶ ἐπιμονὴν τὰς ἀκαίρους ὑποβολὰς του.

2. Ὅταν τὰ ἐμπόδια προέρχονται ἐξ ἀνθρώπων τοῦ κόσμου. Ἐὰν μὲν δὲν ἔχουν οὗτοι ἐξουσίαν ἐφ’ ἡμῶν καὶ δὲν ἀνήκουν εἰς τὸν στενὸν κύκλον τῶν οικείων μας, ἐπιβάλλεται ἀδιαφορία, περιφρόνησις, θάρρος καὶ ἐτοιμότης διὰ μικρὰς θυσίας.

Ἐὰν πάλιν εἶναι οικεῖοι ἢ ἐξαρτώμεθα ἀπὸ αὐτούς, χρειάζεται σῦνεσις, νὰ μὴ δίδωμεν κυρίως ἀφορμὰς μὲ τὴν παραμέλησιν ἄλλων ὑποχρεώσεων, μὲ ὑπερβολὰς καὶ ἀκρότητας κ.τ.τ.

Τέλος, δι’ αὐτῆς ταύτης τῆς προσευχῆς θὰ ὑπερνικηθοῦν ὅλα τὰ ἐμπόδια. Ὁ Θεὸς θὰ τὰ ἐξουδετερώσῃ, ἐὰν ἡμεῖς προσπαθοῦμε καὶ βιάζωμεν τὸν ἑαυτὸν μας.

Ἄς κατανοήσωμεν λοιπόν τὴν ἀνάγκην τῆς προσευχῆς. Ὅ,τι εἶναι διὰ τὸ σῶμα ἡ ἀναπνοή, εἶναι ἡ προσευχὴ διὰ τὴν ψυχὴν. Ὅταν ἡ ἀναπνοὴ δυσχερανθῆ, γίνεται τὸ πᾶν διὰ νὰ ἀποκατασταθῆ αὐτὴ, ὥστε νὰ μὴ ἀποθάνωμεν ἀπὸ ἀσφυξίαν. Τοιοῦτοτρόπως καὶ «Τοῦ Θεοῦ μνημονεύτεον μᾶλλον ἢ ἀναπνεύστεον» λέγει ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος. Καὶ πέραν δὲ τῆς ζωῆς ταύτης ἡ προσευχὴ τοῦ πιστοῦ θὰ συνεχίζεται εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων, ἵνα δοξάζῃ τὸν πατέρα καὶ τὸν Υἱὸν καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ Πανάγιον.

Εἰς τὴν Ι' Κυριακὴν Λουκᾶ

(9 Δεκεμβρίου 1956)

Συγκύπτουσαι ψυχαί

«Καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας· καὶ παχαρῆμα ἀνωρθώθη καὶ ἐδόξασε τὸν θεόν».

Ἦταν ὁμολογουμένως μεγάλη ἡ δυστυχία καὶ ἡ θλίψις τῆς «συγκυπτοῦσης» ἐκείνης γυναίκης τοῦ σημερινοῦ Εὐαγγελίου. Δέκα ὀκτὼ ὀλόκληρα χρόνια ὑπέφερε ἀπὸ κύρτωσιν τοῦ σώματος τόσον πολύ, ὥστε ἦταν διαρκῶς συμμένη πρὸς τὰ κάτω «καὶ μὴ δυναμένη ἀνακύψαι εἰς τὸ παντελές».

Ὅμως ἡ εὐλάβειά της ἦταν πολλή. Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ κυρτωμένο σῶμά της, ἡ ψυχὴ της ἐβλεπε πρὸς τὰ ἄνω. Ἐὰν τὰ μάτια τοῦ σώματος ἐβλεπαν

διαρκῶς τὴν γῆν, τὰ μάτια τῆς ψυχῆς τῆς ἐβλεπαν ψηλά, ἦσαν ἐστραμμένα πρὸς τὸν οὐρανόν. Εἶναι ἀφωσιωμένη εἰς τὸν Θεὸν τόσο πολὺ, ὥστε ὑπερνικᾷ τὸ σοβαρώτατο ἐμπόδιο τῆς παθῆσεώς της καὶ μεταβαίνει τακτικώτατα εἰς τὴν συναγωγὴν διὰ τὸ καθῆκον τῆς προσευχῆς καὶ τῆς ἀκροάσεως τοῦ Νόμου τοῦ Θεοῦ. Γι' αὐτὸ ὁ Κύριος ἐπευλόγησε τὴν καλὴ τῆς διάθεσι καὶ τὴν ἔκκαμε καλὰ. Τὸ καμπουριασμένο σῶμα ἔγινε ἀμέσως εὐθυτενὲς καὶ μτροῦσε πλέον ν' ἀτενίξῃ τὸν οὐρανόν. Εὐγνώμων διὰ τὴν εὐεργεσίαν καὶ τὸ θαῦμα ἡ τέως συγκύπτουσα «ἐδ ὀ ξ α ζ ε τ ὸ ν Θε ὸ ν» πανευτυχῆς.

Δὲν λείπουν ὅμως ἀπὸ κάθε ἐποχὴν συγκύπτουσαι ὑπάρξεις. Δὲν λείπουν πρὸ πάντων συγκύπτουσαι ψυχαί. Καὶ ἡ κατάστασις τῶν ψυχικῶς συγκυπτόντων ἀνθρώπων εἶναι περισσότερον ἀνησυχητικὴ. Πόσοι ἄνθρωποι, ἀλήθεια, προσπλάνουν τὴν ψυχὴν των σὰ ὑλικά καὶ γήινα, χωρὶς καμμίᾳ ποτε στροφή πρὸς τὰ ἄνω! Καὶ ἐρωτᾶται: τί πρέπει νὰ γίνῃ γιὰ τὴν ἀνόρθωσι τῆς συγκυπτούσης ψυχῆς τῶν ἀνθρώπων; Ἴδου τὸ θέμα μας.

1. Εἶναι, ἐν πρώτοις, ἡ περίπτωσις τῶν ἀνθρώπων ποὺ κύπτουν ὑπὸ τὸ βάρος τῶν βιωτικῶν μεριμνῶν. Ἄξιοι παντὸς σεβασμοῦ οἱ ἀγωνισταὶ αὐτοὶ τῆς ζωῆς. Ἀγαποῦν τὴν ἐργασία καὶ μοχθοῦν γιὰ νὰ δημιουργήσουν ἕνα καλύτερο μέλλον, ἢ γιὰ νὰ ἐπαρκέσουν εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ βίου. Ὅμως κάνουν συνήθως ἕνα σφάλμα. Ἀπορροφῶνται ὀλοκληρωτικὰ ἀπὸ τὴν μέριμναν αὐτῆν τοῦ βίου καὶ δὲν ἀφίνουν ὀλωσδιόλου στὸν ἑαυτόν τους περιθώρια πνευματικῆς ἀνατάσεως. Εἶναι ἀκατανόητα γι' αὐτοὺς τὰ συνθήματα: «ἄ ν ω σ χ ὤ μ ε ν τ ἄ ς κ α ρ δ ῖ α ς», «π ᾶ ὄ σ α ν τ ἣ ν β ῖ ω τ ῖ κ ἦ ν ἄ π ο θ ὠ μ ε θ α μ έ ρ ῖ μ ν α ν». Καὶ καταντοῦν ἔτσι σκλάβοι τῆς ζωῆς καὶ εἴλωτες. Ποιὸς δὲν τὸ βλέπει ὅτι ἔτσι ἡ ζωὴ δὲν ἔχει χαρὰ; Γι' αὐτὸ εἶναι ἀνάγκη νὰ ὑπάρχουν πνευματικὰ διαλείμματα στὴν σκληρῇ βιοπάλῃ. Τὰ διαλείμματα δὲν εἶναι μόνον διὰ τοὺς μαθητάς, ἀλλὰ καὶ γιὰ ὅλους ἐκείνους, ποὺ χρειάζονται ν' ἀναπνεύσουν πνευματικὸ ὄξυγόνο. Ἡ τακτικὴ καθημερινὴ προσευχὴ, ὀλίγη μελέτη ἐνὸς καλοῦ βιβλίου, ἐνὸς θρησκευτικοῦ περιοδικοῦ, ὁ ἐκκλησιασμὸς τῆς Κυριακῆς καὶ ἡ συμμετοχὴ εἰς τὴν πνευματικὴν κίνησιν εἶναι πνευματικῆς ἀνατάσεις ποὺ ξεκουράζουν τὸν ἄνθρωπο. Τὸν μεταφέρουν σὲ ἄλλην ἀτμόσφαιραν εὐχάριστον. Ἡ ψυχὴ ἀναπνέει. Ἐνα φρεσκάρισμα τοῦ ἀνθρώπου γίνεται. Μία τόνωσις μεγάλῃ πραγματοποιεῖται. Τὸ εἶπε καὶ τὸ διεβεβαίωσεν ὁ Κύριος: «Δ ε ὕ τ ε π ῶ ρ ὸ ς μ ε π ᾶ ν τ ε ς ο ἰ κ ο π ῖ ὠ ν τ ε ς κ α ἰ π ε φ ο ρ τ ῖ σ μ έ ν ο ἰ, κ ᾶ γ ὠ ἄ ν α π α ὕ σ ω ὕ μ ᾶ ς». Πρὸς αὐτοὺς ποὺ κουράζονται ἐπάνω στὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς ἀπευθύνεται ἀκριβῶς ὁ Κύριος. Καὶ προσφέρεται νὰ τοὺς ξεκουράσῃ. Μὲ ποῖο τρόπο; Μὲ τὴν στροφή καὶ τὴν καταφυγὴ πρὸς Αὐτόν. Ὅσοι ἔμαθαν αὐτὸ τὸ μυστικὸ ὅσοι συνηθίζουσι καὶ προσπαθοῦσι νὰ εὐρίσκωνται σὲ συνηθιστὴ ἐπαφὴ μὲ τὸν Χριστόν, αἰσθάνονται τὴν εὐλογίαν Του καὶ τὴν ἐνίσχυσίν Του. Στηρίζονται, προστατεύονται, παρηγοροῦνται, ἐνθαρρύνονται καὶ τονώνονται ἀπὸ Αὐτόν. Καὶ ὅταν ἡ σκληρῇ βιοπάλῃ κἀνῃ τὸν ἄνθρωπο νὰ χαμφθῇ καὶ νὰ λυγίσῃ, ἀρκεῖ νὰ παρεμβληθῇ ὁ Χριστὸς στὴν σκέψιν καὶ στὸν ἀγῶνα τοῦ πιστοῦ, καὶ ἀμέσως παίρνει νέο θάρρος, αἰσθάνεται κάποιον ἀνέβασμα: αὐτὴ ἡ ἐπικοινωνία μὲ τὸν Θεὸν ἀνορθώνει τὴν συγκύπτουσαν ὑπὸ τὸ βάρος τῆς «μεριμνης τοῦ βίου» προσωπικότητά καί, μὰζι μὲ τὴν ἐκ τοῦ Θεοῦ πηγάζουσαν ἐνίσχυσιν καὶ βοήθειαν, δίδει εἰς τὸν ἄνθρωπον καὶ τὸ συναίσθημα τῆς ψυχικῆς ἀκμαιοῦτητος καὶ τὴν συναίσθησιν ὅτι «τ ᾶ ἄ ν ω φ ρ ο ν ε ἶ, τ ᾶ ἄ ν ω ζ η τ ε ἶ» καὶ ὄχι μόνον τὰ ἐπὶ γῆς.

Ἄλλῃ περίπτωσις συγκυπτόντων ἀνθρώπων εἶναι ἐκεῖνοι, εἰς τοὺς ὁποίους ὁ ἀγὼν τῆς ζωῆς ἐπιτείνεται ἀπὸ διάφορες θλίψεις: εἴτε ἀσθέ-

νειες, είτε οικονομικὲς στενοχώριες, είτε ἄλλα πλήγματα στὴ ζωὴ, εἴτε διάφορες περιπέτειες καὶ ἀντιξοότητες. Κάμπτονται πολλοί, ὅταν εὐρεθοῦν ὑπὸ τὰς συνθήκας αὐτάς. Χάνουν τὸ θάρρος τους καὶ ρίχνουν τὸ κεφάλι κάτω, ὡς ἄλλαι συγκύπτουσαι ὑπάρξεις. Πόσοι ἀπὸ αὐτοὺς δὲν ἔρχονται κἂν στὴν ἐκκλησία, διότι... ἔχουν πένθος! καὶ δὲν ξέρουσιν ὅτι ἐκεῖ ἀκριβῶς, θὰ παρηγορηθοῦν καὶ θὰ βοηθηθοῦν στὴ λύπη τους. Τότε ἀκριβῶς, ποῦ ἔχεις κάποια στενοχώρια, τότε ἔχεις τὴν περισσότερην ἀνάγκη νὰ ἐπικαλεσθῆς τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ.

Πολλοί, πάλι, θέλουν νὰ ξεσκάσουν — ὅπως λένε. Καὶ ποῦ καταφεύγουν; Ὁ ἓνας στὸ θέατρο, ὁ ἄλλος στὸ πιετὸ κ.ο.κ. Μ' αὐτὰ ὅμως μόνον μιὰ στιγμιαία λήθη δημιουργεῖται. Καὶ μόλις παρέλθουν οἱ πρώτες διεγέρσεις τῆς μέθης ἢ τοῦ οἰουδήποτε ὄχι ἀθώου ψυχαγωγικοῦ μέσου, ὁ ἄνθρωπος νοιώθει μέσα του ἕνα κενόν, αἰσθάνεται πάλιν τὴν θλίψιν νὰ τὸν περισφίγγῃ καὶ νὰ τὸν πνίγῃ.

Ἔτσι ἀντιμετωπίζουν τὴν θλίψιν «οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα». Καὶ πουθενὰ δὲν εὐρίσκουν πραγματικὴν παρηγορίαν καὶ ἀνακούφισιν. Ἐν ἀντιθέσει ὅμως πρὸς αὐτοὺς ὑπάρχουν ἄλλοι, οἱ ὁποῖοι θὰ μπορούσαν νὰ ἐπαναλάβουν μετὰ τοῦ Προφήτου: «ἡ παιδεία Κυρίου ἀνοίγει μου τὰ ὦτα». Ἡ θλίψις τοὺς γίνεται ἀφορμὴ νὰ παρουσιάσουν διάθεσιν στροφῆς πρὸς τὸν Θεόν. Ὅπως πάλιν εἶπεν ὁ προφητικὸς λόγος: «Κύριε, ἐν θλίψει ἐμνήσθη μέν σοῦ». Ἐὰν στίς καλὰς ἡμέρας ἐλησμόνησαν τὸν Θεόν, τὸν ἐνθυμοῦνται τώρα ἐπάνω στὴν θλίψιν. Ἀπειρα τέτοια παραδείγματα ὑπάρχουν. Καὶ ἡ θλίψις ἔτσι γίνεται ἀρχὴ καὶ θύρα μετανοίας. Καὶ δὲν εὐρίσκουν μόνον τὴν παρηγορίαν εἰς τὸν πόνον των κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον. Ἀλλὰ εὐρίσκουν καὶ τὴν βαθυτέραν ψυχικὴν τους ἀνόρθωσιν καὶ σωτηρίαν. Καὶ ἐκ τῶν ὑστέρων εὐλογοῦν τὸν Θεὸν διὰ τὴν θλίψιν ποῦ ἐπέτρεψε. Τὴ βλέπουν τώρα ὡς ὑψίστην εὐεργεσίαν. Ὅχι, δὲν ἦταν ἀπώλεια καὶ καταστροφὴ γι' αὐτοὺς ἢ θλίψις καὶ ὁ πόνος ποῦ ἐδοκίμασαν. Μὲ τὴν στροφήν πρὸς τὸν Θεὸν ἔγινε δημιουργικὴ ἢ θλίψις. Ἡ στροφή πρὸς τὸν Θεὸν ἐπρόλαβε τὴν πλήρη κάμψιν καὶ σύγκυψιν των. Ἀντιθέτως δὲ ὠδήγησαν εἰς ἀνόρθωσιν τῶν κακῶς κειμένων εἰς τὴν ζωὴν των, εἰς ἀναστήλωσιν τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀρετῆς, εἰς θεμελίωσιν τῆς πραγματικῆς χαρᾶς.

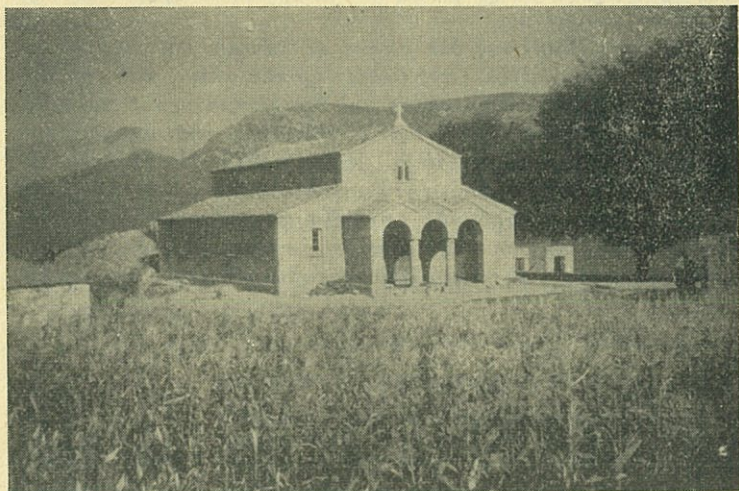
Εἶναι ἀκόμη καὶ ἡ περίπτωσις ψυχῶν ποῦ συγκύπτουν, ὄχι ἀπὸ τὸ βάρος τῶν ἀναγκῶν ἢ τῶν θλίψεων, ἀλλ' ἀπὸ τὸ βάρος τῆς ἀμαρτίας.

Ὅταν ἡ ψυχὴ εἶναι βεβαρημένη ἀπὸ ἀμαρτίες, ἀπὸ κακίαις καὶ πάθη, τότε πιέζεται ἐξ αὐτῶν καὶ δημιουργεῖται μιὰ κατάστασις, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ ἄνθρωπος δυσκολεύεται νὰ ἔχῃ ψυχικὰς ἀνατάσεις, διότι ἡ ἀμαρτία δημιουργεῖ φραγμοὺς καὶ δεσμὰ καὶ ἀποκλείει συχνὰ τὴν σκέψιν τῆς μετανοίας καὶ τὴν διάθεσιν τῆς μετὰ τοῦ Θεοῦ συνδιαλλαγῆς. «Πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἀμαρτίαν δοῦλός ἐστι τῆς ἀμαρτίας», δέσμιος καὶ αἰχμάλωτος αὐτῆς. Ὅμως περισσότερο στὴν περίπτωσιν αὐτῇ χρειάζεται ἰδιαιτέρα φροντίς ν' ἀπαλλαγῇ ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τὴν ἐξουσίαν τῆς ἀμαρτίας καὶ ν' ἀνορθωθῇ ἀπὸ τὴν πτώσιν του. Τὸ «ἀπολέλυσαι τῆς ἀσθενείας σου», ποῦ εἶπε ὁ Κύριος εἰς τὴν συγκύπτουσαν, πρέπει νὰ ἐπαναληφθῇ σὲ κάθε ἀμαρτωλὸ ἄνθρωπο. Ἐὰν ἐκείνην τὴν «ἐδησεν ὁ Σατανᾶς» σωματικῶς ἐπὶ πολλὰ ἔτη, πόσοι ἄλλοι εἶναι δεμένοι ἀπὸ αὐτὸν ψυχικῶς καὶ δουλεύουν εἰς μακροχρόνια ψυχικὰ πάθη! Πόσοι ἀμαρτανόουν ἐξακολουθητικῶς ὅλα τὰ ἔτη τῆς ζωῆς των. Δὲν πρόκειται δὲ διὰ τὴν συνθησιμένους πτώσεις ποῦ γίνονται ἕνεκα τῆς ἀνθρωπίνης ἀδυναμίας καὶ ἐπακολουθεῖ

ἀμέσως ἡ συναίσθησις καὶ ἡ προσπάθεια διορθώσεως. Ἀλλὰ πρόκειται κυρίως διὰ τὴν προσκόλλησιν εἰς ὠρισμένες ἀδυναμίας, ποὺ δὲν ἐννοεῖ ὁ ἄνθρωπος νὰ τις ἐγκαταλείψῃ, ἀλλ' αἰσθάνεται τὸν ἑαυτόν του δεμένον σ' αὐτές. Χρειάζεται θέλησις ἰσχυρὰ καὶ ἀποφασιστικὴ γιὰ ν' ἀπαλλαγῇ κανεὶς ἀπὸ αὐτές. Χρειάζεται ὅμως πρὸ πάντων νὰ ἔλθωμεν εἰς ἐπαφὴν μὲ τὸν Σωτῆρα Χριστόν, διὰ νὰ ἔλθῃ ἐφ' ἡμᾶς ἡ χάρις Του διὰ τῆς ὁποίας ὑπερνικᾶται ἀσφαλῶς ἡ ἁμαρτία καὶ ἡ ψυχὴ ἡ συγκύπτουσα «ἀπολύεται τῆς ἀσθενείας» τῆς. Θαυματουργικῶς ἐθεραπεύθη ἡ συγκύπτουσα. Θαῦμα εἶναι καὶ ἡ ἀπαλλαγὴ τοῦ ἀνθρώπου ἐκ τῶν ἐλαττωμάτων καὶ τῶν ἁμαρτιῶν του. Καὶ τὸ θαῦμα αὐτὸ τὸ ἐπιτελεῖ ἡ χάρις τοῦ Κυρίου εἰς τὴν ὁποίαν οἱ Χριστιανοὶ γνωρίζουν νὰ καταφεύγουν.

Ἀγαπητοὶ! Εὐρισκόμεθα εἰς τὰς παραμονὰς τῶν Χριστουγέννων. Κάθε χριστιανικὴ ψυχὴ πρέπει νὰ ἐτοιμασθῇ νὰ δεχθῇ τὸν Σωτῆρα. Ἄς γίνουν λοιπὸν τὰ Χριστούγεννα ἀφορμὴ νὰ εὑρουں ὅλοι οἱ «απεφορτισμένοι» ἀπὸ μερῖμνας βιωτικὰς καὶ θλίψεις καὶ ἁμαρτίας τὴν παρὰ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ ἀνορθωτικὴν χάριν καὶ λύτρωσιν. Ἡ πρὸς τὸν Σωτῆρα Χριστόν καταφυγὴ, διὰ τῶν μυστηρίων τῆς Ἐκκλησίας, ἰδίως, εἶναι τὸ ἰδιαιτέρον χρέος κάθε χριστιανοῦ κατὰ τὰς προεορτίους αὐτὰς ἡμέρας. Κατ' αὐτὸν δὲ τὸν τρόπο θὰ αἰσθανθῇ τὸ λυτρωτικὸν μῆνυμα τῶν Χριστουγέννων κάθε συγκύπτουσα ψυχὴ.

Ἄρχιμ. ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ ΒΑΛΛΗΝΔΡΑΣ

Ἄρχιμ. ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ ΒΑΛΛΗΝΔΡΑΣ
"Ὁ νεογερθεὶς ναὸς τῆς Γεννήσεως τῆς Θεοτόκου τῶν Πηγῶν" Ἀρτης.

ΔΙΔΑΧΕΣ ΠΑΤΕΡΩΝ

Η ΕΙΣΟΔΟΣ ΣΤΗΝ ΙΕΡΩΣΥΝΗ

«Ἐπαινῶ τὴν συνήθεια ἐκείνη τὴ ναυτική, κατὰ τὴν ὁποία ἐκεῖνος, πὺν πρόκειται νὰ γίνῃ κυβερνήτης τοῦ πλοίου, ἐργάζεται πρῶτα στὸ κουπί κι' ὕστερα ἀπὸ κωπηλάτης προβιβάζεται στὴν πλώρη· ἀφοῦ δηλαδὴ εἶναι ἄξιος καὶ ἀσκηθῆ ἡ σὴν κωπηλασία καὶ σὴν παρατήρησι τῶν ἀνέμων, ἔπειτα κάθεται στὸ τιμόνι σὰν κυβερνήτης. Ἐὰν δὲ καὶ ἡ κατάστασις τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων ἦταν τέτοια, θὰ εἶχε μεγάλη ἀξία.

Μὰ δυστυχῶς δὲν γίνονται ἱερεῖς οἱ πῶ ἐνάρετοι κι' οἱ πῶ ἄξιοι. Κι' ἐν ᾧ κανεὶς δὲν γίνεται γιατρός, ἐὰν προηγουμένως δὲν ἐσπούδασε τίς ἀρρώστιες, οὔτε ζωγράφος ἂν δὲν ἔμαθε τὰ χρώματα καὶ τὴ ζωγραφικὴ, ἐδῶ τελείως ἀντιθέτως ἀνθρωποι χθεσῖνοι ἀκόμη καὶ χωρὶς ἀξία, πὺν μόλις ἐσπάρησαν, φυτρῶνουν σὴν ἱερωσύνη καὶ στοὺς βαθμοὺς τῆς, ὅπως ἡ μυθολογία παρουσιάζει, πὺς φύτρωναν οἱ γίγαντες. Κατασκευάζομε τὴν ἴδια μέρα ἀγίους καὶ διατάσσομε νὰ παρουσιασθοῦν σοφοὶ καὶ πολυμαθεῖς ἀνθρωποι, πὺν δὲν ἔχουν καμμιά σοφία καὶ ἐμπειρία, οὔτε συνεισέφεραν προηγουμένως γιὰ τὴν ἱερωσύνη κανένα ἄλλο προσὸν παρὰ μόνον ὅτι θέλησαν κι' ἐφρόντισαν νὰ καταλάβουν τὸ ἀξίωμα.

Ὁ Μέγας Βασίλειος δὲν μῆκε μὲ τέτοιο τρόπο σὴν ἱερωσύνη. Μὰ ὅπως σὲ ὄλες τίς ἄλλες ἀρετές, ἔτσι καὶ στὸ ζήτημα αὐτὸ παρουσιάσθηκε τύπος καὶ ὑπόδειγμα στοὺς πολλοὺς. Ἀφοῦ δηλαδὴ ἄρχισε πρῶτα ἀπ' τὴ διακονία τοῦ ἀναγνώστου καὶ διάβαζε μπροστὰ στὸ λαὸ τὰ ἱερὰ βιβλία, ὁ ἐξηγητὴς αὐτῶν, καὶ δὲν θεώρησε ἀνάξια γιὰ τὸν ἑαυτὸ του τὴν τάξι αὐτὴ τοῦ βήματος, ἔπειτα προήχθη στὸ ἀξίωμα τοῦ πρεσβυτέρου καὶ ἀργότερα τοῦ ἐπισκόπου. Δὲν ἔκλεψε τὴν ἐξουσία, οὔτε τὴν ἀρπαξε, οὔτε ἐπεδίωξε τὴν τιμὴ, ἀλλὰ καταδιώχθη ἀπ' τὴν τιμὴ».

(Γρηγόριος ὁ Θεολόγος)

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Ἰ. Μητρόπολις Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας. Ἐλάβομεν τὸ ὑπ' ἀριθ. 665/15-10-56 ὑμέτερον ἔγγραφον καὶ ἐπεφέραμεν τὰς δεούσας μεταβολὰς εἰς τὸ συνδρομητολόγιον ἡμῶν· εὐχαριστοῦμεν.— Αἶδεο. Ἀπόστολον Δασκαλάκη, Μανωλιόπουλον Χανίων Κρήτης. Κατὰ τὸν ἰσχύοντα κανονισμόν τοῦ ΤΑΚΕ τὸ δικαίωμα νοσηλείας τῶν παρ' αὐτῶ ἡσφαλισμένων ἀποκτᾶται μετὰ τὴν συμπλήρωσιν ἐξαμήνου ἀφ' ἧς ἤρχισεν ἡ καταβολὴ ἀσφαλιστρων. Ἐπομένως θὰ ἀποκτήσετε δικαίωμα νοσηλείας ἀπὸ 1ης Δεκεμβρίου 1956. Προηγουμένως ὁμως θὰ πρέπη νὰ ἀποστείλετε

εις τὸ TAKE τὰ δικαιολογητικὰ ἀσφαλισεως, τὰ ὁποῖα τοῦτο δι' ἐγγράφου του σὰς ἐζήτησεν.— **Αἶδεο. Βαῖον Παπαχρήστου**, Ἐκδοτικὴ Ἰστορικῆς Ἑταιρείας. Ὁ «Παρακλήτος» τιμᾶται ἄδελτος δραχμὰς 10. Ἡ «Παρακλητική» εἰς σχῆμα μικρὸν πανόδετος δραχ. 70. Ἡ ἀποστολῆ των θὰ ἐπιβαρυνθῆ δι' ἐτέρων 7 δραχ. δι' ἔξοδα ταχυδρομῆσεως. Διὰ τὴν ἀποστολὴν τῶν βιβλίων εἶναι ἀπαραίτητος ἡ προαποστολὴ τῶν χρημάτων.— **Πανσο. Ἀρχιμ. Ἀνανίαν Σιαμιδίην**, Κολχικὸν Θεσσαλονίκης. Τὸ βιβλίον τοῦ Κ. Μέντζου «Ὁ Τάφος τῆς Παναγίας» τιμᾶται δραχμ. 15. Τὸ «Μικρὸν Ἐνχολόγιον», ἔκδοσις Ἀποστολικῆς Διακονίας, τιμᾶται πανόδετον δραχμὰς 25, μετὰ καλύμματος νάυλον δραχμὰς 30. Διὰ τὴν ἐπὶ τῆς ράχσεως τοῦ βιβλίου χάραξιν τοῦ ὀνοματεπωνύμου σας θὰ πρέπει νὰ μεριμνήσετε σῆς, διότι, ὡς ἀντιλαμβάνεσθε, τὸ περιοδικὸν δὲν δύναται ν' ἀναλαμβάνῃ τοιούτου εἶδους μερίμνας καὶ εὐθύνας. Ἡ ἀποστολὴ τῶν βιβλίων γίνετα ἀφοῦ προηγουμένως λάβωμεν τὸ ἀντίτιμον αὐτῶν καὶ τὰ ἔξοδα ταχυδρομῆσεως, διότι καὶ ἡμεῖς τὰ ἀγοράζομεν ἐκ τῶν βιβλιοπωλείων.— **Αἶδεο. Σωτήριον Καπετάνιον**, Κοιλιάδα Ἑρμιονίδος. Ἐλάβομεν τὴν ἐπιστολὴν σας καὶ τὴν ἐξ 101,50 δραχμ. ἐπιταγὴν σας. Τὰ ζητούμενα βιβλία ἀποστέλλονται ταχυδρομικῶς.— **Αἶδεο. Ἀργύριον Εὐθυμίου**, Καλύβια Ἐλαφίνος. Τὸ βιβλίον ἀπεστάλη ταχυδρομικῶς.— **Αἶδεο. Χρυσόστομον Ἐμμανουηλίδην**, Ἀνατολικὸν Θεσσαλονίκης. Ἡ ὑπόθεσις τῆς συντάξεώς σας εὐρίσκειται εἰσέτι εἰς τὴν δικαστικὴν ὑπηρεσίαν τοῦ TAKE. Πάντως ἡ σύνταξις σας θὰ ἀνέρχεται εἰς 589 δραχ. μηνιαίως. Θὰ λάβετε αὐτὴν ἀπὸ 1-8-1956. Ἐφ' ἀπαξ θὰ λάβετε δραχμὰς 2.960. Εἰς τὸ TAKE ὀφείλτε δι' ἀσφάλιστρα δραχ. 3.028.— **Αἶδεο. Κωνσταντῖνον Χαραλαμπίδην**, Ραχώνην Πέλλης. Ὁ χάριτης τῆς Παλαιστίνης τιμᾶται ἄδελτος δραχμὰς 24. Αἱ εἰκόνας Κατηχητικῶν Σχολείων, ἔκδοσις Ἀποστολικῆς Διακονίας, τιμῶνται ὡς κάτωθι: Κανὴς Διαθήκης, ἐκάστη σειρὰ ἐκ 15 εἰκόνων δραχ. 2. Παλαιᾶς Διαθήκης, ἐκάστη σειρὰ ἐκ 30 εἰκόνων δραχ. 6.— **Αἶδεο. Ἀθανάσιον Τριανταφύλλου**, Πλατύπορον Τριγωνίδος. Ὡς μᾶς ἐπληροφόρησεν τὸ TAKE δὴν εἶναι δυνατὴ ἡ παρ' ὑμῶν ἔξαγορὰ προϋπηρεσίας, δεδομένου ὅτι δὲν συντρέχουν ἐν τῷ προσώπῳ σας αἱ ὑπὸ τοῦ νόμου ἀπαιτούμεναι προϋποθέσεις. Παρακαλοῦμεν γράψατέ μας ἀκριβῆ καὶ λεπτομερῆ στοιχεῖα ὡς πρὸς τὴν χειροτονίαν σας, τὴν συνταξιοδότησιν σας καὶ τὴν ἐκ νέου ἀνάληψιν ὑφ' ὑμῶν ἐφημεριακῶν καθηκόντων, ὡς καὶ τὸν χρόνον τῆς προϋπηρεσίας σας, διὰ νὰ ἐπανελέθωμεν ἐκ νέου παρὰ τῷ TAKE.— **Αἶδεο. Μιχαὴλ Στραβορράβδην**, Δογανῆκα Πατρῶν. Ἐνεγράφητε εἰς ἀμφότερα τὰ περιοδικά.— **Πανσο. Ἀρχιμ. Κωνσταντῖνον Σακελλαρόπουλον**, Ἰεροκήρυκα Ἱ. Μητροπόλεως Θηβῶν καὶ Λεβαδείας. Ἀλλαγὴ διευθύνσεώς σας ἐγένετο.— **Αἶδεο. Κωνσταντῖνον Κόκκαλην**, Καλυβάκια Καρδίτσας. Τὸ φύλλον θὰ τὸ λαμβάνετε εἰς τὴν νέαν σας διεύθυνσιν.— **Κύριον Εὐστράτιον Λεβαντσέζον**, Πλωμαρίου Λέσβου. Ζητηθὲν φύλλον ἀπεστάλη. Εἰς τὸ περιοδικὸν ὀφείλτε εἰσέτι δραχμὰς οὐκίω.— **Αἶδεο. Παν. Καρλαγάνην**, Πλακάδον Λέσβου. Ἀλλαγὴ διευθύνσεώς σας ἐγένετο.— **Αἶδεο. Σπυρίδωνα Κεράδην**, Κέρκυραν. Τὸ φύλλον θὰ ἀποστέλλεται εἰς τὴν νέαν σας διεύθυνσιν.— **Αἶδεο. Βασίλειον Ἡλιάδην**, Ἀκριτοχώριον Σιδηροκάστρου. Τὴν ἐπιστολὴν σας διεβίβασαμεν εἰς τὴν Ἀποστολικὴν Διακονίαν, διότι δυστυχῶς ἡμεῖς δὲν διαθέτομεν σήματα Κατηχητικῶν σχολείων.— **Αἶδεο. Δημήτριον Νικόπουλον**, Καρούττι Λαρίδος. Ἐνεγράφητε εἰς ἀμφοτέρω τὰ περιοδικά. Περὶ τῆς χειροτονίας σας νῦν τὸ πρῶτον ἐπληροφορήθημεν.— **Αἶδεο. Παναγ. Πλιώταν**, Σταυροδρόμιον Γορτυνίας. Δὲν ἐλάβομεν εἰσέτι τὴν ἐπιταγὴν σας. Τὰ ζητηθέντα βιβλία ἀπεστάλησαν.—

Ἐλάβομεν ἐπιταγὰς τῶν κάτωθι: 1) Ἰερᾶς Μονῆς Εἰσοσπίσεως

Παγγαίου, δρχ. 400. 2) Ἱ. Μητροπόλεως Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας, δρχ. 18. 3) Σ. Πλέσσα, Μυτιλήνη, δρχ. 140. 4) Κωνστ. Καρακάση, Στοιγανιά Θέρμον, δρχ. 13. 5) Ἰωάννου Μανολοπούλου, Τενέδου 28, Ἀθήναι, δρχ. 80. 6) Ἰωάν. Παπαϊωάννου, Καλύβας, Λιμεναριῶν, δρχ. 90. 7) Ἱ. Μητροπόλεως Νευροκοπίου καὶ Ζιγνῶν, δρχ. 50. 8) Ἀνδρ. Δεγαῖτα, Νάξος, δρχ. 100. 9) Αἰδεσ. Σωτηρ. Καπετάνου, Κοιλάδα Κραυιδίου, δρχ. 101.50.

Ἐλάβομεν Καταστάσεις Μεταβολῶν Ἱερῶν τριμήνου Ἰουλίου — Σεπτεμβρίου 1956 τῶν κάτωθι Ἱ. Μητροπόλεων: 1) Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης, 2) Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας, 3) Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας, 4) Δαρίλης καὶ Πλαταμῶνος, 5) Ἐδέσσης καὶ Πέλλης, 6) Θηβῶν καὶ Λαβαθείας, 7) Διδυμοτείχου καὶ Ὁρεσιτιάδος, 8) Φωκίδος, 9) Ἐλευθεροπόλεως, 10) Δευκάδος, 11) Μαντινείας καὶ Κυνουρίας, 12) Νευροκοπίου καὶ Ζιγνῶν, 13) Πέτρας, 14) Κασσανδρείας, 15) Ἀργολίδος, 16) Φθιώτιδος, 17) Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως, 18) Σισαγίου καὶ Σιατίστης. 19) Θεσσαλονίκης, 20) Φλωρίνης καὶ Ἀλμωπίας, 21) Γυθείου καὶ Οἰτύλου, 22) Σάμου καὶ Ἰκαρίας, 23) Χαλκίδος, 24) Ὑδρας καὶ Σπετσῶν, 25) Κυθωνίας καὶ Ἀποκορώνου, 26) Κισσάμου καὶ Σελλίνου, 27) Ἀρκαδίας, 28) Καρυστίας καὶ Σκύρου, 29) Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας, 30) Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανῆς καὶ Κορίνθης, 31) Δημητριάδος, 32) Λήμνου, 33) Μηθύμνης, 34) Μαρωνείας, 35) Κορινθίας, 36) Ἄρτης, 37) Σερβίων καὶ Κοζάνης, 38) Θήρας, 39) Ἱερισσοῦ, Ἁγίου Ὁρους καὶ Ἀρδαμερίου, 40) Καστορίας, 41) Σιδηροκάστρου, 42) Χίου, 43) Ἰωαννίνων, 44) Ἱεῤῥας καὶ Σητείας, 45) Μεσοσητίας καὶ 46) Ξάνθης.

ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Νικολάου Παπαδοπούλου (προϋπερῆως), Τὸ ζήτημα τῆς μισθοδοσίας τοῦ ἐφημεριακοῦ κλήρου. — Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, δ. Θ., Φρονοροὶ οὐρανίων θησαυρῶν. — Θεοδ. Σπεράντσα, Ὁ παπα-Σιαμάτης τῆς Βρύσης. — Τὰ ἱεῤῥα καλύμματα (κατὰ τὸν πρωτοπρ. Κωνσταντῖνον Καλλίνικον). — Βασ. Ἠλιάδης, Οἱ κληρικοὶ, καθοδηγηταὶ καὶ παρηγοροὶ τῆς νσότητος, πὸν προσφεύγει εἰς τὴν «ξένην» γῆν. — Φώτου Γιοφύλλη, Ὁ Ἀπόστολος Φίλιππος. — Τὸ Ἀ΄ Ἱερατικὸν Συνέδριον τῆς Ἐπισκοπῆς Ἀρκαδίας (Κρήτης). — Ἀρχιμ. Νικοδήμου Βαλληνδρᾶ, Κηρύγματα εἰς τὰ Εὐαγγέλια τῶν Κυριακῶν. — Διδαχῆς πατέρων. — Ἀλληλογραφία.

Παρακαλοῦνται οἱ ἀποστέλλοντες ταχ. ἐπιταγὰς πρὸς τὰ περιοδικὰ «Ἐκκλησία», «Θεολογία» καὶ «Ἐφημέριος», ὅπως σημειῶσιν ἐπ' αὐτῶν τὴν αἰτίαν τῆς ἀποστολῆς.

Δι' ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὸν «Ἐφημέριον» ἀπευθυντέον :
Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Περιοδικοῦ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»
Ὁδὸς Φιλοθέης 19, Ἀθήναι. Τηλ. 27-689.

Ἐπεύθυνος Τυπ/φείου : Τ. Ρούτσης, Κουκουλάρη 9, Ν. Χαλκηδῶν.